

Ammatilliset tutkinnot ja ammattinharjoittamisoikeudet

Ammatillisten tutkintojen asemointiryhmän väliraportti

Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2005:5

Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä.

Undervisningsministeriets arbetsgruppspromemorior och utredningar.

Ammatilliset tutkinnot ja ammattinharjoittamisoikeudet

Ammatillisten tutkintojen asemointiryhmän väliraportti

Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2005:5



OPETUSMINISTERIÖ

Undervisningsministeriet

MINISTRY OF EDUCATION

Ministère de l'Éducation

Opetusministeriö / Undervisningsministeriet

Koulutus- ja tiedepolitiikan osasto / Utbildnings- och forskningspolitiska avdelningen

PL / PB 29

00023 Valtioneuvosto / Statsrådet

<http://www.minedu.fi/julkaisut/index.html>

Yliopistopaino / Universitetstryckeriet, 2005

ISBN 952-442-874-1 (PDF)

ISSN 1458-8102

Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä/

Undervisningsministeriets arbetsgruppspromemorior och utredningar 2005:5

Kuvailulehti

Julkaisija
Opetusministeriö

Julkaisun päivämäärä
15.2.2005

Tekijät (toimielimestä: toimielimen nimi, puheenjohtaja, sihteeri)	Julkaisun laji Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä	
Ammatillisten tutkintojen asemointiryhmä	Toimeksiantaja Opetusministeriö	
Puheenjohtaja: Jorma Ahola Sihteerit: Aira Rajamäki, Olli Hautakoski	Toimielimen asettamispvm 24.8.2004	Dnro 44/043/2004

Julkaisun nimi (myös ruotsinkielinen)
Ammatilliset tutkinnot ja ammatinharjoittamisoikeudet. Ammatillisten tutkintojen asemointiryhmän väliraportti.
(Yrkesinriktade examina och rätt att utöva yrke.Mellanrapport av gruppen för klarläggande av de yrkesinriktade examinas ställning)

Julkaisun osat Muistio

Tiivistelmä

Selvitysryhmän tehtäväksi annettiin esittää arvio ammatillisen perustutkintojen, ammattitutkintojen ja erikoisammattitutkintojen muodostaman ammatillisen tutkintojärjestelmän nykytilasta. Arvionsa pohjaksi selvitysryhmän tulee

- kuvata aloittain ammatillisissa perustutkinnoissa, ammattitutkinnoissa ja erikoisammattitutkinnoissa vaadittava osaaminen;
- kuvata perus-, ammatti- ja erikoisammattitutkintojen vaatimustasojen erot tapauksissa, joissa tutkinnot sisältävät samoja osaamisen alueita;
- kuvata tutkintojen osat, jotka sisältyvät tai voidaan sisällyttää osaksi useampia tutkintoja;
- kuvata tutkintojen tai tutkinnon osien antamat muiden viranomaisten valvomat tai määrittämät oikeudet harjoittaa ammattia tai suorittaa määrättyjä työtehtäviä; sekä
- kartoittaa tutkintotoimikuntien ja koulutustoimikuntien näkemykset siitä, millaisia muutoksia työelämän kehitys näyttäisi olevan tuomassa niiden toimialaan kuuluviin tutkintoihin. Tässä yhteydessä tulee ottaa huomioon käynnissä olevat koulutuskokeilut.

Selvitysryhmän tulee saada työnsä päätökseen 29.4.2005 mennessä ja esittää väliraportti 14.1.2005 mennessä.

Tässä väliraportissaan selvitysryhmä kuvaa ammatillisten tutkintojen ja tutkintojen osien antamat muiden viranomaisten valvomat tai määrittämät oikeudet harjoittaa ammattia tai suorittaa määrättyjä työtehtäviä. Selvitysryhmä tekee lisäksi alustavat ehdotukset ammatinharjoittamisoikeuksia ja ammatillisia tutkintoja säätelevien säädösten säilyttämisestä nykyiseen tapaan toisistaan erillisinä sekä ammatinharjoittamisoikeuksia valvovien viranomaisten ja opetusviranomaisten yhteistyön systematisoimisesta säädösvalmistelussa.

Väliraporttinsa jätettyään selvitysryhmä jatkaa työtään myös tämän väliraportin sisältöalueella. Ryhmä tulee sisällyttämään lopulliset esityksensä kaikkia toimeksiantonsa kohtia käsittelevään loppuraporttiinsa.

Avainsanat

ammatilliset tutkinnot, ammatillinen koulutus, ammatinharjoittamisoikeudet

Muut tiedot

Sarjan nimi ja numero Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2005:5	ISSN 1458-8102	ISBN 952-442-874-1 (PDF)	
Kokonaissivumäärä 53	Kieli suomi	Hinta	Luottamuksellisuus julkinen
Jakaja Yliopistopaino	Kustantaja Opetusministeriö		

Presentationsblad

Utgivare
Undervisningsministeriet

Utgivningsdatum
15.2.2005

Författare (uppgifter om organets namn, ordförande, sekreterare) Gruppen för klarläggande av de yrkesinriktade examinas ställning	Typ av publication Undervisningsministeriets arbetsgruppspromemorior och utredningar		
	Uppdragsgivare Undervisningsministeriet		
Ordförande: Jorma Ahola Sekreterare: Aira Rajamäki, Olli Hautakoski	Datum för tillsättande av organet 24.8.2004	Dnr 44/043/2004	
Publikation Mellanrapport av gruppen för klarläggande av de yrkesinriktade examinas ställning: yrkesinriktade examina och rätt att utöva yrke (Ammatilliset tutkinnot ja ammatinharjoittamisoikeudet. Ammatillisten tutkintojen asemointiryhmän väliraportti.)			
Publikationens delar Promemoria			
Sammandrag			
<p>Utredningsgruppen fick i uppdrag att lägga fram en bedömning av nuläget inom det examenssystem som består av yrkesinriktade grundexamina, yrkesexamina och specialyrkesexamina. Som grund för bedömningen skall gruppen</p> <ul style="list-style-type: none">- branschvis beskriva det kunnande som krävs i de yrkesinriktade grundexamina, yrkesexamina och specialyrkesexamina- beskriva skillnaderna i kravnivå i grundexamina, yrkesexamina och specialyrkesexamina i de fall då examina innehåller samma kunskapsområden- beskriva de delar av examina som ingår i eller som kan införlivas med flera examina- beskriva de rättigheter att utöva ett yrke eller utföra vissa bestämda arbetsuppgifter som examina eller delar av examina medför och som övervakas eller fastställs av andra myndigheter, samt- kartlägga examenskommissionernas och utbildningskommissionernas åsikter när det gäller vilka förändringar utvecklingen i arbetslivet förefaller att föra med sig för de examina som hör till deras verksamhetsområde. De pågående utbildningsförsöken bör beaktas i detta sammanhang. <p>Utredningsgruppen bör ha slutfört sitt arbete före den 29 april 2005 och ha lämnat en mellanrapport senast den 14 januari 2005.</p> <p>I denna mellanrapport beskriver utredningsgruppen de rättigheter att utöva ett yrke eller utföra vissa bestämda arbetsuppgifter som examina eller delar av examina medför och som övervakas eller fastställs av andra myndigheter. Utredningsgruppen lägger dessutom fram preliminära förslag om att de författningar som reglerar de yrkesinriktade examina och rätten att utöva ett yrke skall kvarstå åtskilda för varandra såsom för närvarande samt att de myndigheter som övervakar rätten att utöva ett yrke och undervisningsmyndigheterna skall samarbeta mer systematiskt vid författningsberedningen.</p> <p>Efter att utredningsgruppen överlämnat sin mellanrapport fortsätter den arbetet också inom det område som behandlats i mellanrapporten. Gruppens slutliga förslag kommer att ingå i en slutrapport som behandlar alla punkterna i uppdraget.</p>			
Nyckelord yrkesinriktade examina, yrkesutbildning, rätt att utöva yrke			
Övriga uppgifter			
Seriens namn och nummer Undervisningsministeriets arbetsgruppspromemorior och utredningar 2005:5	ISSN 1458-8102	ISBN 952-442-874-1 (PDF)	
Sidoantal 53	Språk finska	Pris	Sekretessgrad offentlig
Distribution Universitetstrycket		Förlag Undervisningsministeriet	

Description

Publisher
Ministry of Education

Date of publication
15.2.2005

Authors (If a committee: name of organ, chair, secretary) Vocational qualifications taskforce Chair: Jorma Ahola Secretaries: Aira Rajamäki, Olli Hautakoski	Type of publication Reports of the Ministry of Education, Finland	
	Contracted by Ministry of Education	
	Committee appointed on 24.8.2004	Dno 44/043/2004

Name of publication
Interim report of the Vocational qualifications taskforce

Parts Memorandum

Abstract

The remit of the taskforce was to survey the present situation in the system of vocational qualifications, further vocational qualifications and specialised vocational qualifications. It was to based its view on

- a description of the knowledge and skills required for vocational qualifications, further vocational qualifications and specialised vocational qualifications;
- a description of the differences in the requirements of the vocational qualifications, further vocational qualifications and specialised vocational qualifications insofar as they contain the same knowledge areas;
- a description of the components in the qualifications which are, or can be, included in several different qualifications;
- a description of the qualifications or parts of qualifications which give the right to practice a trade or execute given work tasks with the authorisation or under supervision of different authorities; and
- the estimations of the field-specific training committees concerning foreseeable changes in the qualifications owing to industrial and occupational developments, with due attention to the ongoing training pilots.

The taskforce was to complete its work by 29 April 2005 and to submit an interim report by 14 January 2005.

This interim report describes the rights provided by the qualifications to practice a trade or execute certain work tasks. The taskforce also provisionally recommends that the practice of separate statutes governing regulated trades be continued and that systematic cooperation in legislative work be instituted between the authorities regulating the trades and educational authorities.

After this interim report the taskforce will continue its deliberations also as concerns the areas covered by this report and will submit its final proposals concerning all the areas assigned to it in its final report.

Other information

Name and number of series Reports of the Ministry of Education, Finland 2005:5	ISSN 1458-8102	ISBN 952-442-874-1 (PDF)	
Number of pages 53	Language Finnish	Price	Degree of confidentiality public
Distributed by Helsinki University Press		Published by Ministry of Education	

Opetusministeriölle

Opetusministeriö asetti 24.8.2004 selvitysryhmän, jonka tehtävänä on esittää arvio ammatillisten perustutkintojen, ammattitutkintojen ja erikoisammattitutkintojen muodostaman ammatillisen tutkintojärjestelmän nykytilasta. Toimeksiannon taustalla on valtioneuvoston 4.12.2004 hyväksymän vuosia 2003–2008 koskevan koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelma, jonka mukaan suunnitelmakaudella *"laaditaan periaatteet, joiden mukaisesti ammatillisia perustutkintoja, ammattitutkintoja ja erikoisammattitutkintoja kehitetään ja asema koulutusjärjestelmässä selkiytetään"*.

Toimeksiannon mukaan selvitysryhmän tulee arvionsa pohjaksi

- kuvata aloittain ammatillisissa perustutkinnoissa, ammattitutkinnoissa ja erikoisammattitutkinnoissa vaadittava osaaminen;
- kuvata perus-, ammatti- ja erikoisammattitutkintojen vaatimustasojen erot tapauksissa, joissa tutkinnot sisältävät samoja osaamisen alueita;
- kuvata tutkintojen osat, jotka sisältyvät tai voidaan sisällyttää osaksi useampia tutkintoja;
- kuvata tutkintojen tai tutkinnon osien antamat muiden viranomaisten valvomat tai määrittämät oikeudet harjoittaa ammattia tai suorittaa määrättyjä työtehtäviä; sekä
- kartoittaa tutkintotoimikuntien ja koulutustoimikuntien näkemykset siitä, millaisia muutoksia työelämän kehitys näyttäisi olevan tuomassa niiden toimialaan kuuluviin tutkintoihin. Tässä yhteydessä tulee ottaa huomioon käynnissä olevat koulutuskokeilut.

Selvitysryhmän tulee saada työnsä päätökseen 29.4.2005 mennessä ja esittää väliraportti 14.1.2005 mennessä.


Väliraportissaan selvitysryhmä päätti käsitellä ammatillisten tutkintojen ja niiden osien yhteyttä muiden viranomaisten määrittämiin oikeuksiin harjoittaa ammattia tai suorittaa määrättyjä työtehtäviä.

Saatuun väliraporttinsa valmiiksi selvitysryhmä luovuttaa sen kunnioittavasti opetusministeriölle. Väliraportti on alustava. Selvitysryhmä jatkaa edelleen aiheen käsittelyä loppuraporttiaan varten.

Helsingissä 14.1.2005


Jorma Ahola


Seppo Hyppönen


Sirkka-Liisa Kärki


Timo Lankinen


Merja Leinonen


Mika Tammilehto


Olli Hautakoski


Aira Rajamäki

Sisältö

1	Johdanto	9
2	Ammatillisten tutkintojen yhteys ammatinharjoittamisoikeuksiin	11
2.1	Ammatinharjoittamisoikeuksien saaminen	11
2.2	Ammatinharjoittamisoikeuksien saamiseksi edellytetyn osaamisen määrittely	12
2.3	Kuvauksessa käytetty tyypittely	12
3	Ammatillisiin tutkintoihin yhteydessä olevat ammatinharjoittamisoikeudet	13
3.1	Räjähteiden käsittely ja käyttö panostajan työssä	13
3.2	Sukelluslaitteita käyttäen tehtävät veden pinnan alaiset rakennustyöt	14
3.3	Vartiointi ja järjestyksen valvonta, väliaikainen vartija, vartija ja järjestyksenvalvoja	15
3.4	Vartioimisliikkeen vastaava hoitaja	16
3.5	Nuohous	17
3.6	Kylmäalan laitteiden asennus ja huolto	18
3.7	Painelaitteet	22
3.8	Nosturien käyttö	23
3.9	Asbestityöt	27
3.10	Sähkötyöt, sähköturvallisuuustutkinnot	28
3.11	Vaarallisten aineiden kuljettaminen	31
3.12	Henkilöliikenteen harjoittaja	33
3.13	Tavaraliikenteen harjoittaja	34
3.14	Terveydenhuolto	35
3.15	Elintarvikehygieeninen osaaminen	36
3.16	Alkoholijuomien anniskelupaikan vastaava hoitaja	39
3.17	Merenkulku	40
3.18	Ilmailuala	49
4	Selvitysryhmän ehdotukset	52
4.1	Tutkintotoimikuntatyöryhmän ehdottamat "erillispätevyudet"	52
4.2	Hallinnonalojen välinen yhteistyö	53

1 Johdanto

Ammatillinen tutkintojärjestelmä muodostuu ammatillisista perustutkinnoista, ammattitutkinnoista ja erikoisammattitutkinnoista. Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (630/1998) lain 13 §:n ja ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain (631/1998) 13 §:n mukaan Opetushallitus päättää opetussuunnitelmaperusteisesti suoritettavien ammatillisten perustutkintojen opetussuunnitelmien perusteista sekä näyttötutkintona suoritettavien ammatillisten perustutkintojen, ammattitutkintojen ja erikoisammattitutkintojen tutkinnon perusteista.

Perusteet valmistellaan yhteistyössä työelämän edustajien kanssa. Niissä otetaan huomioon tutkintojen sisältöä koskevat säännökset em. laeissa ja niiden nojalla annetuissa alemmanasteisissa säädöksissä sekä työelämän edustajien näkemykset tutkinnon kattamalla työelämän alueella tarvittavasta ammattitaidosta.

Moniin ammatteihin sisältyy tehtäviä, joiden osaamaton hoitaminen voi vaikuttaa haitallisesti kansalaisten tai työntekijän itsensä terveyteen tai kansalaisten tai yritysten omaisuuteen. Sen vuoksi ammatinharjoittamis- ja työtehtävien suorittamisoikeuksia on rajoitettu lain-säädännöllä. Kyseiset lait kuuluvat kauppa- ja teollisuusministeriön, liikenne- ja viestintäministeriön, sisäasiainministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön ja työministeriön toimialaan. Myös nämä säännökset on otettava huomioon opetussuunnitelmien ja tutkintojen perusteissa.

Jatkossa ammatinharjoittamis- ja työtehtävien suorittamisoikeuksista käytetään niiden laajuudesta riippumatta yhteisnimitystä "ammatinharjoittamisoikeudet".

Ammatillisten tutkintojen tuottamat ammatinharjoittamisoikeudet nosti esiin kolmikantainen tutkintotoimikuntatyöryhmä (Opetusministeriön työryhmien muistioita 31:2002). Työryhmä ehdotti, että ammatillisten perustutkintojen, ammattitutkintojen ja erikoisammattitutkintojen lisäksi muodostettaisiin erillispätevyysien ryhmä, johon voitaisiin sijoittaa tutkintoja kapea-alaisemmat, työelämässä tarvittavat pätevyyskirjat ja -todistukset, joista on säädetty erikseen tai joilla on ammattialalla vakiintunut asema ja jotka eivät tuota tutkintojen antamaa jatko-opintokelpoisuutta. Työryhmä ehdotti, että lisäys toteutettaisiin sisällyttämällä erillispätevyudet ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annettuun lakiin näyttötutkintoihin rinnasteisena tutkintotyyppinä. Päätökset siitä, mitä pätevyksiä uuteen tutkintotyyppiin sisällytettäisiin, tekisi opetusministeriö. Työryhmä ehdotti lisäksi, että rahoituksellisesti erillispätevyksiin valmistava koulutus voitaisiin rinnastaa näyttötutkintoihin valmistavaan koulutukseen. Työmarkkinaosapuolet ovat eräissä yhteyksissä myöhemmin palanneet tutkinto-

toimikuntatyöryhmän ehdotuksiin ja kannattaneet niiden viemistä eteenpäin.

Tässä väliraportissa selvitysryhmä tekee katsauksen siihen, mitkä ammatilliset tutkinnot tai niiden osat ovat nykyisin yhteydessä ammatinharjoittamisoikeuksien saamiseen, millainen tämä yhteys on ja millaisin ja minkä viranomaisten säädöksin ja määräyksin vaadittava osaaminen on määritelty. Selvitysryhmä esittää lopuksi alustavat kannanottonsa tutkintotoimikuntatyöryhmän ehdotukseen sekä opetushallinnon ja ammatinharjoittamisoikeuksista vastaavien hallinnonalojen yhteistyön kehittämiseen.

2 Ammatillisten tutkintojen yhteys ammatinharjoittamisoikeuksiin

Ammatillisten tutkintojen tai niiden osien yhteys ammatinharjoittamisoikeuksiin vaihtelee suuresti. Tässä luvussa esitetään tyypittely, jonka mukaisesti seuraavassa luvussa on kuvattu nykyiset ammatillisiin tutkintoihin yhteydessä olevat ammatinharjoittamisoikeudet.

2.1 Ammatinharjoittamisoikeuksien saaminen

Ammatinharjoittamisoikeuksien saamisessa on useita variaatioita, joista seuraavassa on tyypillisimpiä.

Joissakin tapauksissa ammatillisen tutkinnon tai sen osan suorittaminen tuottaa sellaisenaan ammatinharjoittamisoikeuden. Näin on tilanne esimerkiksi ajoneuvonosturin kuljettajien kohdalla. Työssä käytettävien koneiden ja muiden työvälineiden hankinnasta, turvallisesta käytöstä ja tarkastamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen mukaan ajoneuvonosturin kuljettajalla on oltava asianmukainen alan ammattitutkinto. Tällöin ajoneuvonosturinkuljettajan ammattitutkinnon suorittaminen tuottaa sellaisenaan ammatinharjoittamisoikeuden.

Joissakin tapauksissa on ammatillisen tutkinnon tai sen osan suorittamisen jälkeen ammatinharjoittamisoikeuksia haettava vielä erikseen niitä valvovalta viranomaiselta. Esimerkiksi yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain mukaan vartiointiliikkeen vastaavaksi hoitajaksi voidaan hyväksyä vartioimisliikkeen harjoittaja tai vartioimisliikkeen palveluksessa oleva, joka on suorittanut sisäasiainministeriön määrittämät vaatimukset täyttävät ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain mukaisen turvallisuusvalvojan tai sitä vastaavan erikoisammattitutkinnon osat, jotka sisältävät ainakin vartioimisliiketoimintaan sekä rikos- ja prosessioikeuteen liittyvät opetusaiheet. Päätöksen vastaavan hoitajan hyväksymisestä vartioimisliikkeeseen tekee sisäasiainministeriö.

Joissakin tapauksissa henkilölle asetetaan tutkinnon tai sen osan suorittamisen lisäksi muita vaatimuksia. Esimerkiksi panostajalain mukaan räjähteitä saa panostajan työssä käsitellä vain pätevyyskirjan saanut henkilö. Pätevyyskirjan saaminen edellyttää tiettyä työkokemusta ja henkilökohtaisia ominaisuuksia, asetuksella säädetyn panostajakurssin suorittamista (käytännössä osana ammattitutkintoon valmistavaa koulutusta) sekä sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymälle kuulustelijalle suoritettua erillistä kuulustelua.

2.2 Ammatinharjoittamisoikeuksien saamiseksi edellytetyn osaamisen määrittely

Sisällöllisesti osa ammatinharjoittamisoikeuksista on määritelty niin, että ammatinharjoittamislainsäädännössä edellytetään tietyn opetushallinnon toimialaan kuuluvan ammatillisen tutkinnon tai sen osan suorittamista. Vastuu tutkinnon tai kyseisen osan tai osien sisällöstä on tällöin Opetushallituksella, joka päättää sisällöstä tehdessään päätöksen tutkinnon perusteista. Käytännössä ammatinharjoittamislainsäädäntöä ja tutkinnon perusteita on näissä tapauksissa valmisteltu yhtenä kokonaisuutena asianomaisen ministeriön, opetushallinnon ja työmarkkinaosapuolten yhteistyönä. Yksi esimerkki tästä ovat nuohoojan ammatinharjoittamisoikeudet. Pelastustoimilain mukaan nuohoojalla tai nuohoustyöstä vastaavalla tulee olla nuohoojan ammattitutkinto. Opetushallitus on määritellyt tutkinnon sisällön nuohoojan ammattitutkinnon perusteissa.

Osa ammatinharjoittamisoikeuksista on määritelty niin, että oikeuden saamiseksi edellytetty osaaminen tai koulutus on määritelty ammatinharjoittamislainsäädännössä, ja opetushallinto on sisällyttänyt sen osaksi ammatillisen tutkinnon perusteita. Esimerkiksi vartijalta edellytetyn koulutuksen sisältö ja hyväksymiskriteerit on määritelty varsin tarkoin laissa yksityisistä turvallisuuspalveluista ja sen nojalla annetuissa alemmanasteisissa säädöksissä.

2.3 Kuvauksessa käytetty tyypittely

Ammatillisten tutkintojen ja niiden osien yhteys ammatinharjoittamisoikeuksiin on seuraavassa luvussa kuvattu edellä mainittua jaottelua käyttäen. Kokonaiskuvan saamiseksi on kuvauksiin sisällytetty myös ammatinharjoittamissäädösten alkuperä. Pääosa ammatinharjoittamislainsäädöksistä on alkuperältään kotimaista. Luonteeltaan kansainvälisissä ammateissa (kuten merenkulussa) osa ammatinharjoittamiseksi edellytetyistä vaatimuksista perustuu Suomen ratifioimiin kansainvälisiin sopimuksiin. Osa lainsäädännöstä on säädetty eurooppalaisten direktiivien perusteella.

Seuraavassa on kuvauksessa käytetty tyypittely taulukkomuodossa.

Lainsäädännön alkuperä	<input type="checkbox"/> Kansainvälinen <input type="checkbox"/> Eurooppalainen <input type="checkbox"/> Kansallinen
Sisällön määrittely	<input type="checkbox"/> Ammatinharjoittamissäädöksissä <input type="checkbox"/> Tutkinnon/opetussuunnitelman perusteissa <input type="checkbox"/> Ammatinharjoittamissäädöksissä ja tutkinnon/ops:n perusteissa
Oikeuksien saaminen	<input type="checkbox"/> Tutkinto <input type="checkbox"/> Tutkinnon osa/osat <input type="checkbox"/> Tutkinto ja hakemus valvovalle viranomaiselle <input type="checkbox"/> Tutkinnon osa/osat ja hakemus valvovalle viranomaiselle <input type="checkbox"/> Tutkinto ja rekisteröityminen

3 Ammatillisiin tutkintoihin yhteydessä olevat ammattiharjoittamisoikeudet

3.1 Räjähteiden käsittely ja käyttö panostajan työssä

Lainsäädännön alkuperä	<input type="checkbox"/> Kansainvälinen <input type="checkbox"/> Eurooppalainen <input checked="" type="checkbox"/> Kansallinen
Sisällön määrittely	<input checked="" type="checkbox"/> Ammattiharjoittamissääöksissä <input type="checkbox"/> Tutkinnon/opetussuunnitelman perusteissa <input type="checkbox"/> Ammattiharjoittamissääöksissä ja tutkinnon/ops:n perusteissa
Oikeuksien saaminen	<input type="checkbox"/> Tutkinto <input type="checkbox"/> Tutkinnon osa/osat <input type="checkbox"/> Tutkinto ja hakemus valvovalle viranomaiselle <input checked="" type="checkbox"/> Tutkinnon osa/osat ja hakemus valvovalle viranomaiselle <input type="checkbox"/> Tutkinto ja rekisteröityminen

Vaatimukset ammattiharjoittamisoikeuden saamiseksi

Panostajalain (219/2000) mukaan räjähteitä saa panostajan työssä käsitellä henkilö, joka on saanut siihen asianmukaisen pätevyyskirjan.

Vaatimusten tarkempi määrittely

Panostajien pätevyyskirjoista annetun valtioneuvoston asetuksen (122/2002) mukaan pätevyyskirjan saamiseksi vaaditaan tietyn työkokemuksen ja henkilökohtaisten ominaisuuksien lisäksi todistus panostajakurssin hyväksyttävästä suorittamisesta ja sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymälle kuulustelijalle suoritettu panostajan tutkinto. Asetuksen mukaan panostajan kurssilla opetetaan panostajan työhön liittyvät perusvalmiudet ja se kestää 280 oppituntia.

Ammatinharjoittamisoikeuden saaminen

Panostajan pätevyyskirjan myöntävästä viranomaisesta ja pätevyyskirjan saamiseksi vaadittavasta koulutuksesta annetun sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen (124/2002) mukaan pätevyyskirjan myöntävänä viranomaisena toimii Hämeen työsuojelupiirin työsuojelutoimisto. Hakemukseen tulee liittää todistus panostajan kurssin hyväksytystä suorittamisesta sekä selvitys ministeriön hyväksymälle kuulustelijalle suoritetusta panostajan tutkinnosta.

Tutkinnot

- Maarakennusalan ammattitutkinto
- Kaivosalan ammattitutkinto
- Kivimiehen ammattitutkinto

3.2 Sukelluslaitteita käyttäen tehtävät veden pinnan alaiset rakennustyöt

Lainsäädännön alkuperä	<input type="checkbox"/> Kansainvälinen <input type="checkbox"/> Eurooppalainen <input checked="" type="checkbox"/> Kansallinen
Sisällön määrittely	<input type="checkbox"/> Ammatinharjoittamissääöksissä <input checked="" type="checkbox"/> Tutkinnon/opetussuunnitelman perusteissa <input type="checkbox"/> Ammatinharjoittamissääöksissä ja tutkinnon/ops:n perusteissa
Oikeuksien saaminen	<input checked="" type="checkbox"/> Tutkinto <input checked="" type="checkbox"/> Tutkinnon osa/osat <input type="checkbox"/> Tutkinto ja hakemus valvovalle viranomaiselle <input type="checkbox"/> Tutkinnon osa/osat ja hakemus valvovalle viranomaiselle <input type="checkbox"/> Tutkinto ja rekisteröityminen

Vaatimukset ammatinharjoittamisoikeuden saamiseksi

Rakennustyötä veden alla tekevän sukeltajan pätevydestä annetun työministeriön päätöksen (674/1996) mukaan sukellustyötä saa tehdä vain pätevä sukeltaja. Tehtävän edellyttämä pätevyys määräytyy työn laadun ja sukelluksen vaativuuden perusteella seuraavan ryhmittelyn mukaisesti:

- 1) tarkastus-, pelastus-, tutkimus- tai muu vastaava sukellustehtävä enintään 30 metrin syvyydessä (kevytsukeltaja);
- 2) myös muu kuin 1 kohdassa tarkoitettu työ enintään 50 metrin syvyydessä (ammattisukeltaja); tai
- 3) yli 50 metrin syvyydessä tehtävä työ.

Vaatimusten tarkempi määrittely

Ammattisukeltajan ja kevytsukeltajan osaamisvaatimukset on määritelty tutkinnon perusteissa.

Ammatinharjoittamisoikeuden saaminen

Rakennustyötä veden alla tekevän sukeltajan pätevyydestä annetun työministeriön päätöksen 4 §:n muuttamisesta annetun sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen (127/2002) mukaan tehtävän mukainen pätevyys sukellustyöhön osoitetaan:

- 1) näyttötutkintona suoritetusta kevytsukeltajan tutkinnosta tai Pelastusopistossa suoritetusta soveltuvasta tutkinnosta annetulla todistuksella 1 kohdassa tarkoitettuihin tehtäviin;
- 2) näyttötutkintona suoritetusta ammattisukeltajan ammattitutkinnosta tai sen soveltuvasta osasta annetulla todistuksella 2 kohdassa tarkoitettuihin tehtäviin.

Tutkinnot

- Ammattisukeltajan ammattitutkinto (ammattitutkinnossa on erikseen määritetty myös kevytsukeltajan tutkinto)

3.3 Vartiointi ja järjestyksen valvonta, väliaikainen vartija, vartija ja järjestyksenvalvoja

Lainsäädännön alkuperä	<input type="checkbox"/> Kansainvälinen <input type="checkbox"/> Eurooppalainen <input checked="" type="checkbox"/> Kansallinen
Sisällön määrittely	<input checked="" type="checkbox"/> Ammatinharjoittamissääöksissä <input type="checkbox"/> Tutkinnon/opetussuunnitelman perusteissa <input type="checkbox"/> Ammatinharjoittamissääöksissä ja tutkinnon/ops:n perusteissa
Oikeuksien saaminen	<input type="checkbox"/> Tutkinto <input type="checkbox"/> Tutkinnon osa/osat <input type="checkbox"/> Tutkinto ja hakemus valvovalle viranomaiselle <input checked="" type="checkbox"/> Tutkinnon osa/osat ja hakemus valvovalle viranomaiselle <input type="checkbox"/> Tutkinto ja rekisteröityminen

Vaatimukset ammatinharjoittamisoikeuden saamiseksi

Yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain (282/2002) 24 §:n mukaan vartijaksi voidaan hyväksyä se, joka on suorittanut sisäasiainministeriön määrittämät vaatimukset täyttävät ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain mukaisen vartijan tai sitä vastaavan ammattitutkinnon osat, jotka sisältävät ainakin vartiointialaan, vartijan oikeuksiin ja velvollisuuksiin sekä vartijan tehtäviin liittyvät opetusaiheet sisältävän koulutuksen (vartijan peruskoulutus).

Väliaikaiseksi vartijaksi voidaan hyväksyä se, joka on suorittanut sisäasiainministeriön määrittämät vaatimukset täyttävät ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain mukaisen

vartijan tai sitä vastaavan ammattitutkinnon osat, jotka sisältävät perustiedot 24 §:n opetusaiheista (väliaikaisen vartijan koulutus).

Järjestyksen valvontalain soveltamisesta annetun sisäasiainministeriön määräyksen (611/Tu-53) mukaan järjestyksenvalvojaksi saadaan hyväksyä tehtävään sopiva täysivaltainen henkilö, joka on saanut sisäisestä turvallisuudesta vastaavan ministeriön koulutuksen.

Vaatimusten tarkempi määrittely

Lainsäädäntö (vartioinnin osalta sisäasiainministeriön asetus 780/2002 vartioimisliikkeen vastaavan hoitajan ja vartijan koulutuksesta ja järjestyksenvalvojan osalta sisäasiainministeriön määräys 611/Tu-5) määrittelevät sisällöllisesti hyväksymiskriteereineen varsin tarkoin sen perusosaamisen, mitä väliaikaiselta vartijalta (väliaikaisen vartijan koulutus, 40 h), vartijalta (vartijan koulutus 40 h + 60 h) ja järjestyksenvalvojalta (peruskoulutus 3 pv, voimankäyttövälineet ja niiden käyttö 2 pv sekä ensiapu I-tason edellyttämät taidot 2 pv) edellytetään. Hyväksytty suoritus edellyttää aina myös koulutukseen osallistumista. Ko. koulutukset on sisällytetty osaksi perustutkinnon erikoistumisopintoja (näyttö ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain mukaisesti). Ammattitutkinnossa jokaisen näistä voi suorittaa erikseen. Väliaikaisen vartijan koulutus ja vartijan koulutus ovat pakollisia moduuleita ja järjestyksenvalvoja on valinnainen.

Ammatinharjoittamisoikeuden saaminen

Varsinaisen hyväksymisen väliaikaiseksi vartijaksi ja vartijaksi sekä järjestyksenvalvojaksi (myöntää kordin) tekee poliisi edellyttäen, että henkilö täyttää muut hyväksymiselle asetetut vaatimukset (esim. ikä, rehellinen, luotettava, sopiva). Ne tarkistetaan aina koulutukseen hakeuduttaessa.

Tutkinnot

- Turvallisuusalan perustutkinto
- Vartijan ammattitutkinto

3.4 Vartioimisliikkeen vastaava hoitaja

Lainsäädännön alkuperä	<input type="checkbox"/> Kansainvälinen <input type="checkbox"/> Eurooppalainen <input checked="" type="checkbox"/> Kansallinen
Sisällön määrittely	<input type="checkbox"/> Ammatinharjoittamissäädöksissä <input type="checkbox"/> Tutkinnon/opetussuunnitelman perusteissa <input checked="" type="checkbox"/> Ammatinharjoittamissäädöksissä ja tutkinnon/ops:n perusteissa
Oikeuksien saaminen	<input type="checkbox"/> Tutkinto <input type="checkbox"/> Tutkinnon osa/osat <input type="checkbox"/> Tutkinto ja hakemus valvovalle viranomaiselle <input checked="" type="checkbox"/> Tutkinnon osa/osat ja hakemus valvovalle viranomaiselle <input type="checkbox"/> Tutkinto ja rekisteröityminen

Vaatimukset ammatinharjoittamisoikeuden saamiseksi

Yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain (282/2002) 20 §:n mukaan vastaavaksi hoitajaksi voidaan hyväksyä vartioimisliikkeen harjoittaja tai vartioimisliikkeen palveluksessa oleva, joka on suorittanut sisäasiainministeriön määrittämät vaatimukset täyttävät ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain mukaisen turvallisuusvalvojan tai sitä vastaavan erikoisammattitutkinnon osat, jotka sisältävät ainakin vartioimisliiketoimintaan sekä rikos- ja prosessioikeuteen liittyvät opetusaiheet sisältävän koulutuksen (vastaavan hoitajan koulutus).

Vaatimusten tarkempi määrittely

Koulutus koostuu vartioimisliikkeen vastaavan hoitajan ja vartijan koulutuksesta annetun sisäasiainministeriön asetuksen (780/2002) mukaan turvallisuusvalvojan erikoisammattitutkintoon sisältyvästä kolmen osan laajuudesta opintokokonaisuudesta. Nämä erikoisammattitutkinnon osat ovat Turvallisuuslainsäädäntö, Vartioimisliiketoiminnan ja vartiointityön perusteet sekä yksi vapaavalintainen tutkinnon osa.

Ammatinharjoittamisoikeuden saaminen

Vartioimisliikkeen vastaavan hoitajan vartioimisliikkeeseen hyväksyy sisäasiainministeriö.

Tutkinnot

- Turvallisuusvalvojan erikoisammattitutkinto

3.5 Nuohous

Lainsäädännön alkuperä	<input type="checkbox"/> Kansainvälinen <input type="checkbox"/> Eurooppalainen <input checked="" type="checkbox"/> Kansallinen
Sisällön määrittely	<input type="checkbox"/> Ammatinharjoittamissäädöksissä <input checked="" type="checkbox"/> Tutkinnon/opetussuunnitelman perusteissa <input type="checkbox"/> Ammatinharjoittamissäädöksissä ja tutkinnon/ops:n perusteissa
Oikeuksien saaminen	<input checked="" type="checkbox"/> Tutkinto <input type="checkbox"/> Tutkinnon osa/osat <input type="checkbox"/> Tutkinto ja hakemus valvovalle viranomaiselle <input type="checkbox"/> Tutkinnon osa/osat ja hakemus valvovalle viranomaiselle <input type="checkbox"/> Tutkinto ja rekisteröityminen

Vaatimukset ammatinharjoittamisoikeuden saamiseksi

Pelastustoimilain (561/1999) 39 §:n mukaan nuohoojalla tai nuohoustyöstä vastaavalla tulee olla nuohoojan ammattitutkinto.

Vaatimusten tarkempi määrittely

Osaamisvaatimukset on määritelty tutkinnon perusteissa.

Ammatinharjoittamisoikeuden saaminen

Ammatinharjoittamisoikeuden saa suorittamalla nuohoojan ammattitutkinnon.

Tutkinnot

- Nuohoojan ammattitutkinto

3.6 Kylmäalan laitteiden asennus ja huolto

a) Vastuhenkilö

Lainsäädännön alkuperä	<input type="checkbox"/> Kansainvälinen <input checked="" type="checkbox"/> Eurooppalainen <input checked="" type="checkbox"/> Kansallinen
Sisällön määrittely	<input type="checkbox"/> Ammatinharjoittamissääöksissä <input type="checkbox"/> Tutkinnon/opetussuunnitelman perusteissa <input checked="" type="checkbox"/> Ammatinharjoittamissääöksissä ja tutkinnon/ops:n perusteissa
Oikeuksien saaminen	<input checked="" type="checkbox"/> Tutkinto <input type="checkbox"/> Tutkinnon osa/osat <input type="checkbox"/> Tutkinto ja hakemus valvovalle viranomaiselle <input type="checkbox"/> Tutkinnon osa/osat ja hakemus valvovalle viranomaiselle <input type="checkbox"/> Tutkinto ja rekisteröityminen

Vaatimukset ammatinharjoittamisoikeuden saamiseksi

Kansallisen lainsäädännön taustalla on Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY 2037/2000) otsonikerrosta heikentävistä aineista.

Otsonikerrosta heikentäviä aineita ja eräitä fluorivetyjä sisältävien laitteiden huollosta sekä huoltotoimintaa ja jätehuoltoa suorittavien pätevyysvaatimuksista annetun valtioneuvoston asetuksen (1187/2001) ja sen muutoksen (1239/2003) mukaan

- kylmäaineita 3 kiloa tai enemmän sisältäviä laitteita asentavan ja huoltavan toiminnanharjoittajan pääasiallisessa palveluksessa tulee olla vastuuhenkilö, joka täyttää asetuksen liitteen 3 kohdan 1a pätevyysvaatimukset
- kylmäaineita enintään 3 kiloa sisältäviä laitteita asentavan ja huoltavan toiminnanharjoittajan pääasiallisessa palveluksessa tulee olla vastuuhenkilö, joka täyttää asetuksen liitteen 3 kohdan 2a pätevyysvaatimukset

- jos toiminnanharjoittaja asentaa tai huoltaa kulkuvälineiden tai työkoneneiden ilmastoinnin jäähdytyslaitteita taikka kulkuvälineisiin ja työkoneneisiin kiinteästi asennettuja tai moottoriajoneuvoissa kuljetettavaksi tarkoitettuja kylmälaitteita, hänen pääasiallisessa palveluksessaan tulee olla vastuuhenkilö, joka täyttää asetuksen liitteen 3 kohdan 5 a pätevyysvaatimukset.

Liite 3. Vaatimusten tarkempi määrittely

Yli 3 kiloa kylmäainetta sisältävät laitteet

1a) Vastuuhenkilön pätevyysvaatimukset

Pohjakoulutuksena jokin seuraavista i) kylmälalle soveltuva vähintään teknikkotasoinen tutkinto, ii) kylmäalan erikoisammattitutkinto tai iii) kylmäalan ammattitutkinto. Työkokemuksena vaaditaan vähintään kahden vuoden työkokemus kylmälalla.

Vaadittavat osaamisalueet ovat i) kylmälalaan liittyvän työturvallisuus-, terveys- ja ympäristölainsäädännön tuntemus, ii) kylmäalan standardien tuntemus, iii) kylmäaineen käsittelyn tuntemus ja taidot (jäähdytysaineen käsittely, henkilökohtaiset suojaimet, vuotojen ehkäisy), iv) jäähdytystekniikan tuntemus (jäähdytysprosessi, jäähdytysnesteet, jäähdytysosat ja tarvikkeet, sähkö- ja valvontatoiminnat, ylläpito, korjaus, toimintakaaviot, jäähdytysjärjestelmät, lämpö- ja painelaskelmat, jäähdytysjärjestelmistä tulevan tiedon analysointi) sekä v) tiedot energiatehokkuudesta ja energiansäästöstä.

Kylmälalle soveltuvan vähintään teknikkotason tutkinnon suorittaneelta vaaditaan vain edellä mainittujen lainsäädäntöosien suorittamista.

Enintään 3 kiloa kylmäainetta sisältävät laitteet

2a) Vastuuhenkilön pätevyysvaatimukset

Pohjakoulutuksena jokin seuraavista: i) kotitalouskonealan erikoisammattitutkinto tai ammattitutkinto, ii) kiinteiden jäähdytys- tai ilmastointilaitteiden taikka lämpöpumppujen asennukseen ja huoltoon soveltuva erikoisammattitutkinto tai ammattitutkinto, iii) edellä mainittujen laitteiden asennukseen ja huoltoon soveltuva perustutkinto tai vastaava tutkinto. Lisäksi työkokemuksena vaaditaan vähintään vuoden työkokemusta kylmälalta. Ilman edellä todettua pohjakoulutusta pätevyysvaatimuksen täyttäminen edellyttää vähintään kolmen vuoden työkokemusta oman alan töistä ja riittävät alan perustiedot sisältäen vaadittavissa osaamisalueissa mainitut asiat. Kiinteillä jäähdytys- tai ilmastointilaitteilla tarkoitetaan tässä muita kuin kohdassa 5 tarkoitettuja laitteita.

Vaadittavat osaamisalueet ovat i) kylmäaineiden käsittely, tuntemus ja taidot (jäähdytysaineen käsittely, henkilökohtaiset suojaimet, vuotojen ehkäisy), ii) oman alan kylmälalaan liittyvän työturvallisuus-, terveys- ja ympäristölainsäädännön tuntemus sekä iii) perehtyneisyys työssä tarvittaviin laitteisiin ja oikeisiin työtapoihin.

Kulkuvälineiden tai työkoneneiden kylmälaitteiden asennuksen ja huollon pätevyysvaatimukset

5a) Vastuuhenkilön pätevyysvaatimukset

Vastuuhenkilön pätevyysvaatimuksena on i) 1–2 kohdassa tarkoitettu vastuuhenkilön pätevyysvaatimus, ii) kulkuvälineen tai työkoneneen huoltoon soveltuva, vähintään teknikko- tai

työtekniikkotasoinen tutkinto ja kahden vuoden työkokemus kyseisten kulkuvälineiden tai työkoneiden huollosta, iii) soveltuva autoalan erikoisammattitutkinto tai ammattitutkinto ja kahden vuoden työkokemus kyseisten kulkuvälineiden tai työkoneiden huollosta taikka iv) kulkuvälineiden tai työkoneiden asennukseen ja huoltoon liittyvä perustutkinto ja vähintään kolme vuotta kokemusta alan töistä. Ilman edellä todettua pohjakoulutusta pätevyysvaatimuksen täyttäminen edellyttää vähintään viiden vuoden työkokemusta alan töistä ja riittävät alan perustiedot sisältäen vaadittavissa osaamisalueissa mainitut asiat.

Vaadittavat osaamisalueet ovat i) perehtyneisyys kyseiseen kylmä- tai ilmastointilaitetyyppiin, ii) perehtyneisyys työssä tarvittaviin laitteisiin ja oikeisiin työtapoihin, sekä iii) perehtyneisyys oman alan terveys-, turvallisuus- ja ympäristönsuojelumääräyksiin.

Kulkuvälineen tai työkoneen kylmälaitteen valmistajan tai maahantuojan antama koulutus voidaan hyväksyä osaksi i-ii kohdassa vaadittujen osaamisalueiden mukaisen pätevyyden osoittamista.

Ammatinharjoittamisoikeuden saaminen

Toiminnanharjoittajan on tehtävä turvatekniikan keskukselle toiminnasta ilmoitus, josta mm. ilmenee, että vastuuhenkilöllä on vaadittu pätevyys.

Tutkinnot

- Kylmäasentajan ammattitutkinto
- Kylmäestarin erikoisammattitutkinto
- Kotitalouskoneasentajan ammattitutkinto

b) Asennus- ja huolto

Lainsäädännön alkuperä	<input type="checkbox"/> Kansainvälinen <input checked="" type="checkbox"/> Eurooppalainen <input checked="" type="checkbox"/> Kansallinen
Sisällön määrittely	<input type="checkbox"/> Ammatinharjoittamissäädöksissä <input type="checkbox"/> Tutkinnon/opetussuunnitelman perusteissa <input checked="" type="checkbox"/> Ammatinharjoittamissäädöksissä ja tutkinnon/ops:n perusteissa
Oikeuksien saaminen	<input checked="" type="checkbox"/> Tutkinto <input checked="" type="checkbox"/> Tutkinnon osa/osat <input type="checkbox"/> Tutkinto ja hakemus valvovalle viranomaiselle <input type="checkbox"/> Tutkinnon osa/osat ja hakemus valvovalle viranomaiselle <input type="checkbox"/> Tutkinto ja rekisteröityminen

Vaatimukset ammatinharjoittamisoikeuden saamiseksi

Kansallisen lainsäädännön taustalla on Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY 2037/2000) otsonikerrosta heikentävistä aineista.

Otsonikerrosta heikentäviä aineita ja eräitä fluorivetyjä sisältävien laitteiden huollosta sekä

huoltotoimintaa ja jätehuoltoa suorittavien pätevyysvaatimuksista annetun valtioneuvoston asetuksen (1187/2001) ja sen muutoksen (1239/2003) mukaan

- kylmäaineita 3 kiloa tai enemmän sisältäviä laitteita asentavan ja huoltavan toiminnanharjoittajan pääasiallisessa palveluksessa tulee olla vastuuhenkilö, joka täyttää tämän asetuksen liitteen 3 kohdan 1a pätevyysvaatimukset. Vastuuhenkilön valvonnassa toimivan asennus- ja huoltohenkilöstön tulee täyttää liitteen 3 kohdan 1b pätevyysvaatimukset.
- kylmäaineita enintään 3 kiloa sisältäviä laitteita asentavan ja huoltavan toiminnanharjoittajan pääasiallisessa palveluksessa tulee olla vastuuhenkilö, joka täyttää tämän asetuksen liitteen 3 kohdan 2a pätevyysvaatimukset. Vastuuhenkilön valvonnassa toimivan asennus- ja huoltohenkilöstön tulee täyttää liitteen 3 kohdan 2b pätevyysvaatimukset.
- jos toiminnanharjoittaja asentaa tai huoltaa kulkuvälineiden tai työkoneneiden ilmastoinnin jäähdytyslaitteita taikka kulkuvälineisiin ja työkoneneisiin kiinteästi asennettuja tai moottoriajoneuvoissa kuljetettavaksi tarkoitettuja kylmälaitteita, hänen pääasiallisessa palveluksessaan tulee olla vastuuhenkilö, joka täyttää tämän asetuksen liitteen 3 kohdan 5 a pätevyysvaatimukset. Vastuuhenkilön valvonnassa toimivan asennus- ja huoltohenkilöstön tulee täyttää liitteen 3 kohdan 5 b pätevyysvaatimukset.

Liite 3. Vaatimusten tarkempi määrittely

Yli 3 kiloa kylmäainetta sisältävät laitteet

1b) Asennus- ja huoltohenkilökunnan pätevyysvaatimukset

Riittävän ammattitaitoiseksi tekemään itsenäisesti kylmäalan asennus- ja huoltotöitä sekä valvomaan niitä katsotaan henkilö, joka on suorittanut i) kylmäalan erikoisammattitutkinnon tai ammattitutkinnon, ii) kylmäalalle soveltuvan perustutkinnon tai vastaavan tai perustutkinnon osan taikka osat, joka sisältää tai jotka sisältävät 1 a kohdassa vaaditut osaamisalueet työturvallisuudesta, kylmäaineen käsittelystä, jäähdytystekniikasta ja energiatehokkuudesta ja sen jälkeen hankkinut vuoden työkokemuksen kyseisistä kylmäalan töistä taikka iii) hankkinut kolmen vuoden työkokemuksen kyseisistä kylmäalan töistä ja riittävät alan perustiedot sisältäen osaamisalueet työturvallisuudesta, kylmäaineen käsittelystä, jäähdytystekniikasta ja energiatehokkuudesta.

Enintään 3 kiloa kylmäainetta sisältävät laitteet

2b) Asennus- ja huoltohenkilökunnan pätevyysvaatimukset

Riittävän ammattitaitoiseksi tekemään itsenäisesti oman alan asennus- ja huoltotöitä sekä valvomaan niitä katsotaan henkilö, joka on suorittanut i) kotitalouskonealan ammattitutkinnon tai kiinteiden jäähdytys- tai ilmastointilaitteiden taikka lämpöpumppujen asennukseen ja huoltoon soveltuvan ammattitutkinnon, ii) edellä mainittujen laitteiden asennukseen ja huoltoon soveltuvan perustutkinnon tai vastaavan tai perustutkinnon osan taikka osat, joka sisältää tai jotka sisältävät asianomaisten laitteiden toiminnan ja niiden korjaustoimenpiteiden tunteen taikka iii) hankkinut vuoden työkokemuksen kyseisistä alan töistä ja riittävät

alan perustiedot työturvallisuudesta ja kylmäaineen käsittelystä. Kiinteillä jäähdytys- tai ilmastointilaitteilla tarkoitetaan tässä muita kuin kohdassa 5 tarkoitettuja laitteita.

Kulkuvälineiden tai työkoneneiden kylmälaitteiden asennuksen ja huollon pätevyysvaatimukset

5b) Asennus- ja huoltohenkilökunnan pätevyysvaatimukset

Riittävän ammattitaitoiseksi tekemään itsenäisesti oman alan asennus- ja huoltotöitä sekä valvomaan niitä katsotaan henkilö, jolla on i) 1?2 kohdassa tarkoitettu asennus- ja huoltohenkilökunnan pätevyys, ii) kulkuvälineen tai työkoneneen huoltoon soveltuva ammattitutkinto tai perustutkinto taikka iii) vähintään vuoden työkokemus kyseisen kulkuvälineen tai työkoneneen korjausalan töistä ja riittävät perustiedot työturvallisuudesta ja kylmäaineen käsittelystä.

Ammatinharjoittamisoikeuden saaminen

Ammatinharjoittamisoikeuden saa tutkintotodistuksella ja työkokemuksella.

Tutkinnot

- Talotekniikan perustutkinto, LVI-asentaja, kylmäasennus
- Kylmäasentajan ammattitutkinto
- Kylmäestarin erikoisammattitutkinto
- Kotitalouskoneasentajan ammattitutkinto

3.7 Painelaitteet

Lainsäädännön alkuperä	<input type="checkbox"/> Kansainvälinen <input type="checkbox"/> Eurooppalainen <input checked="" type="checkbox"/> Kansallinen
Sisällön määrittely	<input type="checkbox"/> Ammatinharjoittamissäädöksissä <input checked="" type="checkbox"/> Tutkinnon/opetussuunnitelman perusteissa <input type="checkbox"/> Ammatinharjoittamissäädöksissä ja tutkinnon/ops:n perusteissa
Oikeuksien saaminen	<input type="checkbox"/> Tutkinto <input type="checkbox"/> Tutkinnon osa/osat <input type="checkbox"/> Tutkinto ja hakemus valvovalle viranomaiselle <input checked="" type="checkbox"/> Tutkinnon osa/osat ja hakemus valvovalle viranomaiselle <input type="checkbox"/> Tutkinto ja rekisteröityminen

Vaatimukset ammatinharjoittamisoikeuden saamiseksi

Painelaitelain (869/1999) 10 §:n mukaan painelaitteen omistajan ja haltijan on nimettävä rekisteröitävän painelaitteen käytön valvojaksi henkilö, jolla on tehtävään vaadittu pätevyys ja riittäväksi katsottava painelaitteen rakennetta, käyttöä ja kunnossapitoa koskeva asiantuntemus.

Ammatinharjoittamisoikeuden saaminen

Ammatinharjoittamisoikeuden saa suorittamalla ajoneuvonosturinkuljettajan ammattitutkinnon.

Tutkinnot

- Ajoneuvonosturinkuljettaja

b) Torninosturin kuljettaja

Lainsäädännön alkuperä	<input type="checkbox"/> Kansainvälinen <input type="checkbox"/> Eurooppalainen <input checked="" type="checkbox"/> Kansallinen
Sisällön määrittely	<input type="checkbox"/> Ammatinharjoittamissäädöksissä <input checked="" type="checkbox"/> Tutkinnon/opetussuunnitelman perusteissa <input type="checkbox"/> Ammatinharjoittamissäädöksissä ja tutkinnon/ops:n perusteissa
Oikeuksien saaminen	<input type="checkbox"/> Tutkinto <input checked="" type="checkbox"/> Tutkinnon osa/osat <input type="checkbox"/> Tutkinto ja hakemus valvovalle viranomaiselle <input type="checkbox"/> Tutkinnon osa/osat ja hakemus valvovalle viranomaiselle <input type="checkbox"/> Tutkinto ja rekisteröityminen

Vaatimukset ammatinharjoittamisoikeuden saamiseksi

Työssä käytettävien koneiden ja muiden työvälineiden hankinnasta, turvallisesta käytöstä ja tarkastamisesta annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (126/2002) mukaan ajoneuvonosturin kuljettajalla on oltava asianmukainen alan ammattitutkinto ja torninosturin kuljettajalla on oltava tällaisen tutkinnon soveltuva osa.

Vaatimusten tarkempi määrittely

Osaamisvaatimukset on määritelty talonrakennusalan ammattitutkinnon perusteissa.

Ammatinharjoittamisoikeuden saaminen

Ammatinharjoittamisoikeuden saa suorittamalla talonrakennusalan ammattitutkinnosta osan torninosturin kuljetus.

Tutkinnot

- Talonrakennusalan ammattitutkinto

c) Kuormausnosturin kuljettaja

Lainsäädännön alkuperä	<input type="checkbox"/> Kansainvälinen <input type="checkbox"/> Eurooppalainen <input checked="" type="checkbox"/> Kansallinen
Sisällön määrittely	<input type="checkbox"/> Ammatinharjoittamissääöksissä <input checked="" type="checkbox"/> Tutkinnon/opetussuunnitelman perusteissa <input type="checkbox"/> Ammatinharjoittamissääöksissä ja tutkinnon/ops:n perusteissa
Oikeuksien saaminen	<input type="checkbox"/> Tutkinto <input checked="" type="checkbox"/> Tutkinnon osa/osat <input type="checkbox"/> Tutkinto ja hakemus valvovalle viranomaiselle <input type="checkbox"/> Tutkinnon osa/osat ja hakemus valvovalle viranomaiselle <input type="checkbox"/> Tutkinto ja rekisteröityminen

Vaatimukset ammatinharjoittamisoikeuden saamiseksi

Työssä käytettävien koneiden ja muiden työvälineiden hankinnasta, turvallisesta käytöstä ja tarkastamisesta annetun valtioneuvoston päätöksen (856/1998) mukaan, jos kuormausnosturin kuormamomentti on yli 25 tonnimetriä ja jos sitä käytetään tai jos se on tarkoitettu käytettäväksi muuhun kuin pääasiassa ajoneuvon kuormaamiseen, sen kuljettajalla tulee olla asianomainen ammattitutkinto tai sen osa.

Vaatimusten tarkempi määrittely

Osaamisvaatimukset on määriteltävä ajoneuvonosturinkuljettajan ammattitutkinnon perusteissa.

Ammatinharjoittamisoikeuden saaminen

Ammatinharjoittamisoikeuden saa suorittamalla ajoneuvonosturinkuljettajan ammattitutkinnot osan kuormausnosturin käyttö asennustyössä.

Tutkinnot

- Ajoneuvonosturinkuljettajan ammattitutkinto

d) Satamanosturin ja kansikoneen kuljettaja

Lainsäädännön alkuperä	<input type="checkbox"/> Kansainvälinen <input type="checkbox"/> Eurooppalainen <input checked="" type="checkbox"/> Kansallinen
Sisällön määrittely	<input type="checkbox"/> Ammatinharjoittamissääöksissä <input checked="" type="checkbox"/> Tutkinnon/opetussuunnitelman perusteissa <input type="checkbox"/> Ammatinharjoittamissääöksissä ja tutkinnon/ops:n perusteissa
Oikeuksien saaminen	<input type="checkbox"/> Tutkinto <input checked="" type="checkbox"/> Tutkinnon osa/osat <input type="checkbox"/> Tutkinto ja hakemus valvovalle viranomaiselle <input type="checkbox"/> Tutkinnon osa/osat ja hakemus valvovalle viranomaiselle <input type="checkbox"/> Tutkinto ja rekisteröityminen

Vaatimukset ammatinharjoittamisoikeuden saamiseksi

Alusten lastauksen ja purkamisen työturvallisuudesta annetun valtioneuvoston asetuksen (633/2004) mukaan satamanosturin ja kansikoneen kuljettajalla on oltava asianmukainen alan ammattitutkinto tai sen soveltuva osa.

Vaatimusten tarkempi määrittely

Osaamisvaatimukset on määritelty lastinkäsittelyalan ammattitutkinnon perusteissa.

Ammatinharjoittamisoikeuden saaminen

Ammatinharjoittamisoikeuden saa suorittamalla lastinkäsittelyalan ammattitutkinnosta satamanosturin ja kansikoneen kuljettajaa koskevan osat.

Tutkinnot

- Lastinkäsittelyalan ammattitutkinto

3.9 Asbestityöt

Lainsäädännön alkuperä	<input type="checkbox"/> Kansainvälinen <input type="checkbox"/> Eurooppalainen <input checked="" type="checkbox"/> Kansallinen
Sisällön määrittely	<input checked="" type="checkbox"/> Ammatinharjoittamissääöksissä <input type="checkbox"/> Tutkinnon/opetussuunnitelman perusteissa <input type="checkbox"/> Ammatinharjoittamissääöksissä ja tutkinnon/ops:n perusteissa
Oikeuksien saaminen	<input type="checkbox"/> Tutkinto <input type="checkbox"/> Tutkinnon osa/osat <input type="checkbox"/> Tutkinto ja hakemus valvovalle viranomaiselle <input checked="" type="checkbox"/> Tutkinnon osa/osat ja hakemus valvovalle viranomaiselle <input type="checkbox"/> Tutkinto ja rekisteröityminen

Vaatimukset ammatinharjoittamisoikeuden saamiseksi

Valtioneuvoston päätös asbestityöstä (1380/1994) määrää, että asbestia sisältävien rakennusten ja rakenteiden purkamista, asbestin poistamista niistä, asbestirakenteiden koteloimista ja peittämistä, asbestisiivousta tai asbestipitoisten jätteiden kokoamista ja viimeistelyä työpaikalta pois kuljetettaviksi (asbestipurkutyötä) saa tehdä vain sellainen työnantaja tai itsenäinen työsuorittaja, jonka työsuojelupiirin työsuojelutoimisto on valtuuttanut tällaista työtä tekemään.

Työministeriö voi tarvittaessa määrätä yhden työsuojelupiirin työsuojelutoimiston myöntämään valtakunnallisesti valtuutukset.

Vaatimusten tarkempi määrittely

Asbestityöstä annetun valtioneuvoston päätöksen (1380/1994) 17 §:n mukaan asbestipurkutyökoulutuksen tulee sisältää asbestin ominaisuuksia ja terveysvaikutuksia, tarpeellisia suojaustoimenpiteitä sekä purkutyötekniikkaa koskevat jaksot. Lisäksi koulutuksen tulee sisältää perusteelliset käytännön purkutyöharjoitukset.

Koulutuksen hyväksymisestä määrää työministeriö erikseen.

Ammatinharjoittamisoikeuden saaminen

Työsuojelutoimiston on annettava valtuutus hakijalle, jos seuraavat edellytykset on täytetty:

- 1) työsuojelutoimisto on todennut hakijan päteväksi tekemään asbestipurkutyötä tämän päätöksen ja muiden tällaista työtä koskevien määräysten mukaisesti;
- 2) työnjohtajat ja työntekijät ovat saaneet tai itsenäinen työsuorittaja on saanut 17 §:ssä tarkoitetun koulutuksen asbestipurkutyöhön;
- 3) työnjohtajille ja työntekijöille tai itsenäiselle työsuorittajalle on tehty asbestityötä tekevien lääkärintarkastuksista annetussa työsuojeluhallituksen päätöksessä tarkoitettu

terveystarkastus ja lääkäri on todennut heidät terveydentilaltaan soveltuvaksi asbestinpurkutöihin; sekä

- 4) hakijalla on käytössään asianmukaiset laitteet ja muut varusteet.

Tutkinnot

Talonrakennusalan ammattitutkintoon kuuluu yhtenä valinnaisena osana asbestityöt. Perusteissa mainitaan tämän tutkinnon osan vastaavan valtioneuvoston päätöksessä (VNp 1380/94) määritetyn koulutuksen vaatimuksia.

3.10 Sähkötyöt, sähköturvallisuustutkinnot

a) Sähkötöiden johtaja ja käytön johtaja

Lainsäädännön alkuperä	<input type="checkbox"/> Kansainvälinen <input type="checkbox"/> Eurooppalainen <input checked="" type="checkbox"/> Kansallinen
Sisällön määrittely	<input checked="" type="checkbox"/> Ammatinharjoittamissäädöksissä <input type="checkbox"/> Tutkinnon/opetussuunnitelman perusteissa <input type="checkbox"/> Ammatinharjoittamissäädöksissä ja tutkinnon/ops:n perusteissa
Oikeuksien saaminen	<input type="checkbox"/> Tutkinto <input type="checkbox"/> Tutkinnon osa/osat <input checked="" type="checkbox"/> Tutkinto ja hakemus valvovalle viranomaiselle <input checked="" type="checkbox"/> Tutkinnon osa/osat ja hakemus valvovalle viranomaiselle <input type="checkbox"/> Tutkinto ja rekisteröityminen

Vaatimukset ammatinharjoittamisoikeuden saamiseksi

Sähköturvallisuuslain (410/1996) mukaan sähkölaitteiden korjaus- ja huoltotöitä sekä sähkölaitteistojen rakennus-, korjaus-, huolto- ja käyttötöitä saa tehdä seuraavilla edellytyksillä:

- 1) töitä johtamaan nimetään luonnollinen henkilö, jolla on riittävä kelpoisuus (töiden johtaja);
- 2) itsenäisesti töitä suorittavalla ja valvovalla luonnollisella henkilöllä on riittävä kelpoisuus tai muuten riittävä ammattitaito; sekä
- 3) käytössä on töiden tekemisen kannalta tarpeelliset tilat ja työvälineet sekä sähköturvallisuutta koskevat säännökset ja määräykset.

Kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksessä (516/1996) sähköalan töistä, muutettu kauppa- ja teollisuusministeriön asetuksella (28/2003), määritetään oikeus ja kelpoisuus (sähköpätevyys 1, sähköpätevyys 2 ja sähköpätevyys 3) toimia sähkötöiden johtajana ja käytön johtajana erilaisissa sähkötöissä.

Sähköpätevyys 1 oikeuttaa toimimaan sähkötöiden johtajana ja käytön johtajana.

Rajoitettu sähköpätevyys 1 oikeuttaa toimimaan enintään 1 000 voltin vaihtojännitteisten ja 1 500 voltin tasajännitteisten sähkölaitteiden ja laitteistojen sähkötöiden johtajana sekä enintään 20 kilovoltin nimellijännitteisten sähkölaitteistojen käytön johtajana.

Sähköpätevyys 2 oikeuttaa toimimaan enintään 1 000 voltin vaihtojännitteisten ja 1 500 voltin tasajännitteisten sähkölaitteiden ja -laitteistojen sähkötöiden johtajana ja käytön johtajana.

Sähköpätevyys 3 oikeuttaa toimimaan sähkötöiden johtajana enintään 1 000 voltin vaihtojännitteiseen ja 1 500 voltin tasajännitteiseen verkkoon liitettäväksi tarkoitettujen sähkölaitteiden ja niihin verrattavien sähkölaitteistojen korjaustöissä. Korjaustöihin rinnastetaan sähkölaitteeseen verrattavan sähkölaitteiston kokoonpanoon liittyvät sähkötyöt, johon kuuluu myös laitteen tai laitteiston yksittäisen syöttöjohdon asentamisen asennusrasialta tai keskukselta lähtien. Kokoonpanotyöhön ei katsota kuuluvan keskusten laajennuksia tai muutoksia.

Vaatimusten tarkempi määrittely

Turvatekniikan keskus (TUKES) määrittää osaamisvaatimukset ja laatii tehtävät turvallisuustutkintoihin. Turvallisuustutkinnot suoritetaan ammatti- tai erikoisammattitutkinnon näytön yhteydessä. Todistuksen antaa oppilaitos.

Ammatinharjoittamisoikeuden saaminen

Sätköturvallisuuslain (410/1996) mukaan kelpoisuuden arvioi ja pätevyystodistuksen antaa arviointilaitos, jonka nimeää ja jonka nimeämisen peruuttaa ministeriö. Ministeriö on nimennyt arviointilaitokseksi Henkilö- ja yritysarviointi SETI Oy:n. Tämä myöntää hakemukselta sähköpätevyyden (1, 2 tai 3) edellyttäen, että henkilöllä on pätevyteen vaadittava koulutus ja työkokemus sekä ko. turvallisuustutkinto suoritettuna.

Tutkinnot

Sätköturvallisuustutkinnot on sisällytetty seuraaviin ammatti- ja erikoisammattitutkintoihin erillisenä moduulina:

- Automaatioasentajan ammattitutkinto (sätköturvallisuustutkinto 3)
- Elektroniikka-asentajan ammattitutkinto (sätköturvallisuustutkinto 3)
- Kiskoliikenteen turvalaiteasentajan ammattitutkinnot (sätköturvallisuustutkinto 2)
- Kotitalouskoneasentajan ammattitutkinto (sätköturvallisuustutkinto 3)
- Sähköasentajan ammattitutkinto (sätköturvallisuustutkinto 2 tai 1)
- Sähkölaitosasentajan ammattitutkinto (sätköturvallisuustutkinto 2 tai 1)
- Tietokoneasentajan ammattitutkinto (sätköturvallisuustutkinto 3)
- Automaatioyliasentajan erikoisammattitutkinto (sätköturvallisuustutkinto 3)
- Elektroniikkayliasentajan erikoisammattitutkinto (sätköturvallisuustutkinto 3)
- Sähkölaitosyliasentajan erikoisammattitutkinto (sätköturvallisuustutkinto 2 tai 1)
- Sähköyliasentajan erikoisammattitutkinto (sätköturvallisuustutkinto 2 tai 1)
- Tietokoneyliasentajan erikoisammattitutkinto (sätköturvallisuustutkinto 3)
- Kylmäasentajan ammattitutkinto (sätköturvallisuustutkinto 3)
- Lämmityslaiteasentajan ammattitutkinto (sätköturvallisuustutkinto 3)
- Kylmäestarin erikoisammattitutkinto (sätköturvallisuustutkinto 3)

b) Asennus ja huolto

Lainsäädännön alkuperä	<input type="checkbox"/> Kansainvälinen <input type="checkbox"/> Eurooppalainen <input checked="" type="checkbox"/> Kansallinen
Sisällön määrittely	<input checked="" type="checkbox"/> Ammatinharjoittamissääöksissä <input checked="" type="checkbox"/> Tutkinnon/opetussuunnitelman perusteissa <input type="checkbox"/> Ammatinharjoittamissääöksissä ja tutkinnon/ops:n perusteissa
Oikeuksien saaminen	<input checked="" type="checkbox"/> Tutkinto <input checked="" type="checkbox"/> Tutkinnon osa/osat <input type="checkbox"/> Tutkinto ja hakemus valvovalle viranomaiselle <input type="checkbox"/> Tutkinnon osa/osat ja hakemus valvovalle viranomaiselle <input type="checkbox"/> Tutkinto ja rekisteröityminen

Vaatimukset ammatinharjoittamisoikeuden saamiseksi

Sähköturvallisuuslain (410/1996) mukaan sähkölaitteiden korjaus- ja huoltotöitä sekä sähkölaitteistojen rakennus-, korjaus-, huolto- ja käyttötöitä saa tehdä seuraavilla edellytyksillä:

- 1) töitä johtamaan nimetään luonnollinen henkilö, jolla on riittävä kelpoisuus (töiden johtaja);
- 2) itsenäisesti töitä suorittavalla ja valvovalla luonnollisella henkilöllä on riittävä kelpoisuus tai muuten riittävä ammattitaito; sekä
- 3) käytössä on töiden tekemisen kannalta tarpeelliset tilat ja työvälineet sekä sähköturvallisuutta koskevat säännökset ja määräykset.

Kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksessä (516/1996) sähköalan töistä, muutettu kauppa- ja teollisuusministeriön asetuksella (28/2003), määritetään riittävä ammattitaito tehdä itsenäisesti oman alansa sähkö- ja käyttötöitä sekä valvoa niitä.

Riittävän ammattitaitoiseksi tekemään itsenäisesti oman alansa sähkö- ja käyttötöitä ja valvomaan niitä katsotaan henkilö, joka on kyseisiin töihin opastettu ja joka on:

- 1) suorittanut sähköalan diplomi-insinöörin tai tekniikan ammattikorkeakoulututkinnon (insinööri amk) taikka insinöörin tai teknikon tutkinnon;
- 2) suorittanut sähköalan ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon taikka vastaavan tutkinnon;
- 3) suorittanut hyväksytysti sähköalan oppisopimuskoulutuksen;
- 4) suorittanut sähköalan kolmivuotisen ammatillisen perustutkinnon tai vastaavan koulutuksen ja sen jälkeen hankkinut vuoden työkokemuksen kyseisistä sähköalan töistä;
- 5) suorittanut sähköalan kaksivuotisen ammatillisen perustutkinnon tai vastaavan koulutuksen ja sen jälkeen hankkinut kahden vuoden työkokemuksen kyseisistä sähköalan töistä;

- 6) suorittanut yhden vuoden pituisen sähköalan koulutuksen ja sen jälkeen hankkinut kolmen vuoden työkokemuksen kyseisistä sähköalan töistä; taikka
- 7) hankkinut kuuden vuoden työkokemuksen kyseisistä sähköalan töistä ja riittävät alan perustiedot.

Jos kyse on yksittäiseen sähkölaite- tai sähkölaitteistoryhmään kohdistuvista sähköalan töistä, riittävän ammattitaitoiseksi tekemään itsenäisesti kyseisiä töitä katsotaan 1 momentista poiketen henkilö:

- 1) jolla on kahden vuoden työkokemus kyseisistä sähköalan töistä; tai
- 2) joka on suorittanut ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain (631/1998) mukaisesti ammattitutkinnon ja siihen sisältyvänä osan, jonka Opetushallitus on vahvistanut tutkinnon perusteissa tämän pykälän edellyttämäksi sähköalan osaamisvaatimukseksi, ja sen jälkeen hankkinut vuoden työkokemuksen kyseisistä sähköalan töistä.

Vaatimusten tarkempi määrittely

Osaamisvaatimukset on määritelty tarkemmin opetussuunnitelman ja tutkinnon perusteissa.

Ammatinharjoittamisoikeuden saaminen

Pätevyys osoitetaan tutkintotodistuksella ja työkokemuksella.

Tutkinnot

- Sähköalan perus-, ammatti- ja erikoisammattitutkinnot

3.11 Vaarallisten aineiden kuljettaminen

Lainsäädännön alkuperä	<input type="checkbox"/> Kansainvälinen <input checked="" type="checkbox"/> Eurooppalainen <input checked="" type="checkbox"/> Kansallinen
Sisällön määrittely	<input checked="" type="checkbox"/> Ammatinharjoittamissäädöksissä <input type="checkbox"/> Tutkinnon/opetussuunnitelman perusteissa <input type="checkbox"/> Ammatinharjoittamissäädöksissä ja tutkinnon/ops:n perusteissa
Oikeuksien saaminen	<input type="checkbox"/> Tutkinto <input type="checkbox"/> Tutkinnon osa/osat <input type="checkbox"/> Tutkinto ja hakemus valvovalle viranomaiselle <input checked="" type="checkbox"/> Tutkinnon osa/osat ja hakemus valvovalle viranomaiselle <input type="checkbox"/> Tutkinto ja rekisteröityminen

Vaatimukset ammatinharjoittamisoikeuden saamiseksi

Kansallinen lainsäädäntö perustuu Suomen ratifioimaan vaarallisten tavaroiden kansainvälisistä tiekuljetuksista tehtyyn eurooppalaiseen sopimukseen (European Agreement concerning international carriage of Dangerous goods by Road, ADR; valtiosopimus 23/1979).

Vaarallisten aineiden kuljetuksista annetun lain (719/1994) mukaan sillä, joka kuljettaa vaarallisia aineita tiellä, on oltava ajokortin lisäksi vaarallisten aineiden kuljettamiseen oikeuttava ajolupa siten kuin siitä valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään. Ajoluvan saamiseksi edellyttävästä koulutuksesta, kokeista ja ajoluvasta sekä koulutuksen antajasta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Vaatimusten tarkempi määrittely

Vaarallisten aineiden kuljettajien ajoluvasta annetun asetuksen (1112/1998) mukaan vaarallisten aineiden kuljettamiseen tiellä oikeuttavaa ajolupaa (ADR-ajolupa) varten annettavan koulutuksen tarkoituksena on antaa asianomaiselle henkilölle tiedot vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyvistä riskeistä, perustiedot onnettomuustilanteiden välttämiseksi sekä tiedot onnettomuustilanteissa tarvittavista välttämättömistä toimenpiteistä henkilöiden, omaisuuden ja ympäristön suojaamiseksi sekä onnettomuuden vaikutusten rajoittamiseksi.

Koulutus jakaantuu peruskurssiin (perusajolupa), säiliökurssiin (säiliöajolupa), täydennyskurssiin sekä radioaktiivisia aineita koskevaan tiedostavaan koulutukseen. Koulutuksen tarkemmasta kurssijaosta sekä kurssien sisällöstä ja pituudesta säädetään ministeriön päätöksellä.

Koulutusta ADR-ajolupaa varten saavat antaa vain Ajoneuvohallintokeskuksen hyväksymät yhteisöt. Ajoneuvohallintokeskus myöntää kirjallisesta hakemuksesta koulutusluvan, jos hakijalla katsotaan olevan edellytykset koulutuksen antamiseen.

Ajolupakokeeseen pääsemisen edellytyksenä on, että hakija on osallistunut vaarallisten aineiden kuljettajan ajolupaa varten annettavaan koulutukseen. Kokeessa tutkittavan on osoitettava, että hänellä on vaarallisia aineita kuljettavien ajoneuvojen kuljettajan ammatissa vaadittavat tiedot ja taidot niistä kuljetuksista, joita koskevaan koulutukseen hän on koetta varten osallistunut.

Ministeriö antaa tarkempia säännöksiä eri kursseihin perustuvista ajolupakokeista. Ajoneuvohallintokeskus laatii luettelon kokeissa käytettävistä kysymyksistä, ja se voi antaa ohjeita ministeriön antamien säännösten soveltamisesta.

Ajolupa myönnetään olemaan voimassa enintään viisi vuotta myöntämispäivämäärästä. Ajoluvan voimassaoloaika voidaan jatkaa enintään viidellä vuodella, jos hakija täyttää ajoluvan myöntämiseksi asetetut vaatimukset sekä on osallistunut aikaisintaan ajoluvan voimassaoloajan päättymistä edeltävän 12 kuukauden aikana täydennyskurssille ja suorittanut hyväksytysti sitä vastaavan kokeen.

Ammatinharjoittamisoikeuden saaminen

ADR-ajoluvan myöntää Ajoneuvohallintokeskus.

Tutkinnot

- Logistiikan perustutkinto, kuljetuspalvelujen koulutusohjelma
- Yhdistelmäajoneuvonkuljettajan ammattitutkinto
- Lentoasemapaalvelujen ammattitutkinto

3.12 Henkilöliikenteen harjoittaja

Lainsäädännön alkuperä	<input type="checkbox"/> Kansainvälinen <input checked="" type="checkbox"/> Eurooppalainen <input checked="" type="checkbox"/> Kansallinen
Sisällön määrittely	<input checked="" type="checkbox"/> Ammatinharjoittamissäädöksissä <input type="checkbox"/> Tutkinnon/opetussuunnitelman perusteissa <input type="checkbox"/> Ammatinharjoittamissäädöksissä ja tutkinnon/ops:n perusteissa
Oikeuksien saaminen	<input type="checkbox"/> Tutkinto <input type="checkbox"/> Tutkinnon osa/osat <input type="checkbox"/> Tutkinto ja hakemus valvovalle viranomaiselle <input checked="" type="checkbox"/> Tutkinnon osa/osat ja hakemus valvovalle viranomaiselle <input type="checkbox"/> Tutkinto ja rekisteröityminen

Vaatimukset ammatinharjoittamisoikeuden saamiseksi

Joukkoliikenneluvan myöntämisen edellytykset

Luvanvaraisesta henkilöliikenteestä tiellä annetun lain (343/1991) mukaan joukkoliikennelupa on myönnettävä hakijalle, joka hallitsee itseään ja omaisuuttaan, on vakavarainen, hyvämaineinen, ammattitaitoinen sekä muutoinkin henkilönä sopiva harjoittamaan henkilöliikennettä.

Hakija tai liikenteestä vastaava henkilö on katsottava ammattitaitoiseksi, jos:

- 1) hän on suorittanut hyväksytysti linja-autoliikenteen yrittäjäkurssin liikenneministeriön hyväksymässä oppilaitoksessa; ja
- 2) hänellä on käytännön kokemusta liikennealalta.

Yrittäjäkurssia ei vaadita henkilöltä, jolla on vähintään viisi vuotta jatkunut käytännön kokemus henkilöliikennettä harjoittavan yrityksen johtotehtävissä. Hänen on kuitenkin suoritettava hyväksytysti kurssin loppukoe.

Vaatimusten tarkempi määrittely

Luvanvaraisesta henkilöliikenteestä tiellä annetun asetuksen (666/1994) mukaan joukkoliikenneluvan myöntämisen edellytyksenä oleva yrittäjäkurssi käsittää vähintään 160 oppituntia. Kurssin opetussisältöön ja sen loppukokeeseen tulee kuulua ainakin ne aihepiirit, jotka on mainittu neuvoston direktiivissä maanteiden kansallisen ja kansainvälisen tavara- ja henkilöliikenteen harjoittajien ammattiin pääsystä sekä tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta sekä toimenpiteistä näiden liikenteenharjoittajien sijoittautumisvapauden tehokkaan käyttämisen edistämiseksi (96/26/EY, osin muutettu direktiivillä 98/76/EY).

Oppilaitos antaa yrittäjäkurssista ja pakollisesta, hyväksytystä kirjallisesta loppukokeesta todistuksen.

Ammatinharjoittamisoikeuden saaminen

Joukkoliikenneluvan myöntää lääninhallitus.

Tutkinnot

- Linja-autonkuljettajan ammattitutkinnon yrittäjyysosa

3.13 Tavaraliikenteen harjoittaja

Lainsäädännön alkuperä	<input type="checkbox"/> Kansainvälinen <input checked="" type="checkbox"/> Eurooppalainen <input checked="" type="checkbox"/> Kansallinen
Sisällön määrittely	<input checked="" type="checkbox"/> Ammatinharjoittamissäädöksissä <input type="checkbox"/> Tutkinnon/opetussuunnitelman perusteissa <input type="checkbox"/> Ammatinharjoittamissäädöksissä ja tutkinnon/ops:n perusteissa
Oikeuksien saaminen	<input type="checkbox"/> Tutkinto <input type="checkbox"/> Tutkinnon osa/osat <input type="checkbox"/> Tutkinto ja hakemus valvovalle viranomaiselle <input checked="" type="checkbox"/> Tutkinnon osa/osat ja hakemus valvovalle viranomaiselle <input type="checkbox"/> Tutkinto ja rekisteröityminen

Vaatimukset ammatinharjoittamisoikeuden saamiseksi

Luvanvaraisesta tavaraliikenteestä tiellä annettu lain (342/91, muutos 574/1994) mukaan liikennelupa on myönnettävä hakijalle, joka on hyvämaineinen, ammattitaitoinen, vakavarainen ja muutoinkin henkilönä sopiva harjoittamaan liikennettä.

Lain 342/91 (muutos 1350/2001) mukaan ammattitaidon hankkimiseksi järjestetään liikenneyrittäjäkoulutusta. Koulutusta voivat antaa ne oppilaitokset, jotka liikenne- ja viestintäministeriö hyväksyy tähän tarkoitukseen ottaen huomioon koulutuksen tarpeen ja oppilaitoksen edellytykset soveltuvan koulutuksen antamiseen.

Vaatimusten tarkempi määrittely

Luvanvaraisesta tavaraliikenteestä tiellä annetun asetuksen (924/1999) mukaan tavaraliikenteen yrittäjäkurssin pituus on vähintään 140 oppituntia. Kurssin opetussisältöön ja sen loppukokeeseen tulee kuulua ainakin ne aihepiirit, jotka on mainittu neuvoston direktiivissä maanteiden kansallisen ja kansainvälisen tavara- ja henkilöliikenteen harjoittajien ammattiin pääsystä sekä tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta sekä toimenpiteistä näiden liikenteenharjoittajien sijoittautumisvapauden tehokkaan käyttämisen edistämiseksi (96/26/EY, osin muutettu direktiivillä 98/76/EY).

Liikenneyrittäjäkoulutusta antava oppilaitos antaa kurssista ja pakollisesta, hyväksytystä kirjallisesta loppukokeesta todistuksen.

Ammatinharjoittamisoikeuden saaminen

Liikenneluvan myöntää hakijan kotipaikan lääninhallitus.

Tutkinnot

- Yhdistelmäajoneuvonkuljettajan ammattitutkinnon yrittäjyysosa

3.14 Terveydenhuolto

Lainsäädännön alkuperä	<input type="checkbox"/> Kansainvälinen <input type="checkbox"/> Eurooppalainen <input checked="" type="checkbox"/> Kansallinen
Sisällön määrittely	<input type="checkbox"/> Ammatinharjoittamissäädöksissä <input checked="" type="checkbox"/> Tutkinnon/opetussuunnitelman perusteissa <input type="checkbox"/> Ammatinharjoittamissäädöksissä ja tutkinnon/ops:n perusteissa
Oikeuksien saaminen	<input checked="" type="checkbox"/> Tutkinto <input type="checkbox"/> Tutkinnon osa/osat <input type="checkbox"/> Tutkinto ja hakemus valvovalle viranomaiselle <input type="checkbox"/> Tutkinnon osa/osat ja hakemus valvovalle viranomaiselle <input checked="" type="checkbox"/> Tutkinto ja rekisteröityminen

Vaatimukset ammatinharjoittamisoikeuden saamiseksi

Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä (559/1994, muutos 1030/2000) ja asetus terveydenhuollon ammattihenkilöistä (564/1994, muutos 824/1999):

Laissa (2 §) terveydenhuollon ammattihenkilöllä tarkoitetaan henkilöä, joka saa ammatinharjoittamisoikeuden (laillistettu ammattihenkilö) tai ammatinharjoittamisluvan (luvan saanut ammattihenkilö) ja henkilöä, jolla on oikeus käyttää asetuksella säädettyä terveydenhuollon ammattihenkilön ammattinimikettä (nimikesuojattu ammattihenkilö). Laillistettu, luvan saanut tai nimikesuojattu ammattihenkilö on oikeutettu toimimaan asianomaisessa ammatissa ja käyttämään asianomaista ammattinimikettä.

Nimikesuojattujen ammattihenkilöiden ammateissa voivat toimia muutkin henkilöt, joilla on riittävä koulutus, kokemus ja ammattitaito. Tämä ei kuitenkaan estä, jollei laissa tai lain nojalla annetussa asetuksessa toisin säädetä, laillistettuja, luvan saaneita tai nimikesuojattuja ammattihenkilöitä koulutuksensa, kokemuksensa ja ammattitaitonsa mukaisesti toimimasta toistensa tehtävissä silloin, kun se on perusteltua työjärjestelyiden ja terveystalveluiden tuottamisen kannalta. Terveydenhuollon oikeusturvakeskus myöntää hakemuksesta ammattihenkilöille ammatinharjoittamisoikeuden suoritetun koulutuksen ja tutkinnon perusteella.

Asetuksen 1 § luettelee nimikesuojatun ammattihenkilön ammattinimikkeet. Luettelossa mainitaan opetushallinnon tutkintojärjestelmään tällä hetkellä kuuluvista tutkintonimikkeistä lähihoitaja (sosiaali- ja terveystalvelalan perustutkinto) ja koulutettu hieroja (hierojan ammattitutkinto). Asetuksen 2 §:n mukaan koulutetun hierojan ammattiin johtavalla koulutuksella tarkoitetaan opetushallituksen toimialaan kuuluvassa oppilaitoksessa annettavaa hierojan koulutusta tai terveydenhuollon oikeusturvakeskuksen hyväksymää muuta koulutusta.

Vaatimusten tarkempi määrittely

Lain (1030/2000) 7 §:n mukaan oikeus käyttää asetuksella säädettyä terveydenhuollon ammattihenkilön ammattinimikettä on Suomen kansalaisella ja ulkomaalaisella, joka on suorittanut asianomaiseen ammattiin johtavan tai sitä vastaavan koulutuksen Suomessa tai jossakin muussa EU/ ETA -valtiossa, sekä talousalueeseen kuulumattomassa valtiossa vastaavan koulutuksen, jonka terveydenhuollon oikeusturvakeskus on hakemuksesta hyväksynyt.

Lain (1030/2000) 24a §:n mukaan terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteriin merkitään ammattihenkilöistä mm. seuraavat tiedot: nimi, henkilötunnus, kotiosoite, toimiminen itsenäisenä ammatinharjoittajana, ammatinharjoittamisoikeus ja sen rajoittaminen tai poistaminen, ammatinharjoittamislupa ja sen peruuttaminen samoin kuin oikeus käyttää terveydenhuollon ammattihenkilön ammattinimikettä ja sen kieltäminen sekä tiedot ammatinharjoittamisoikeuden tai -luvan taikka nimikesuojauksen perusteena olevasta koulutuksesta.

Ammatinharjoittamisoikeuden saaminen

Terveydenhuollon oikeusturvakeskukselta tulee erikseen hakea rekisteröintiä. Rekisteröinti on pakollinen itsenäisesti ammattia harjoittaville nimikesuojatuille terveydenhuollon ammattihenkilöille. Rekisteröinti on maksullinen.

Tutkinnot

- Sosiaali- ja terveysalan perustutkinto, lähihoitaja
- Hierojan ammattitutkinto

3.15 Elintarvikehygieeninen osaaminen

Lainsäädännön alkuperä	<input type="checkbox"/> Kansainvälinen <input type="checkbox"/> Eurooppalainen <input checked="" type="checkbox"/> Kansallinen
Sisällön määrittely	<input checked="" type="checkbox"/> Ammatinharjoittamissäädöksissä <input type="checkbox"/> Tutkinnon/opetussuunnitelman perusteissa <input type="checkbox"/> Ammatinharjoittamissäädöksissä ja tutkinnon/ops:n perusteissa
Oikeuksien saaminen	<input type="checkbox"/> Tutkinto <input checked="" type="checkbox"/> Tutkinnon osa/osat <input type="checkbox"/> Tutkinto ja hakemus valvovalle viranomaiselle <input type="checkbox"/> Tutkinnon osa/osat ja hakemus valvovalle viranomaiselle <input type="checkbox"/> Tutkinto ja rekisteröityminen

Vaatimukset ammatinharjoittamisoikeuden saamiseksi

Terveydensuojelulain (763/1994, muutos 691/2001) mukaan toiminnanharjoittajan on vastattava siitä, että elintarvikehuoneistossa työskentelevällä on tehtäviensä suorittamisen kannalta riittävä elintarvikehygieeninen osaaminen ja että häntä tarvittaessa koulutetaan ja

neuvotaan elintarvikehygieniassa.

Elintarvikehuoneistossa työskentelevältä vaadittavasta elintarvikehygieenisestä osaamisesta ja osaamisen testaamisesta annetun sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetuksen (1115/2001, hygieniaoasaamisasetus) mukaan helposti pilaantuvien, pakkaamattomien elintarvikkeiden käsittelyyn osallistuvilta henkilöiltä edellytetään osaamistestin suorittamista tai vastaavien tietojen ja taitojen osoittamista suoritettuna tutkinnon tai koulutuksen kautta.

Vaatimusten tarkempi määrittely

Hygieniaoasaamisasetuksen liitteessä 1 on määritelty elintarvikehuoneistossa työskentelevän henkilön hygieniaoasaamisvaatimukset.

Ammatiharjoittamisoikeuden saaminen

Hygieniaoasaamisasetuksen liitteessä 2 on määritelty ne tutkinnot (suoritettu 1.1.1995 jälkeen), joiden tutkintotodistus käy suoraan osaamistestitodistuksesta sekä hygieniaoasaamisen kannalta rinnasteinen koulutus, minkä suoritettuaan henkilö voi saada osaamistodistuksen ilman testiä. Muutoin osaaminen on osoitettava erikseen testaajalle.

Tutkinnot (hygieniaoasaamisasetuksen liitteen 2 mukaisesti)

Ammatilliset perustutkinnot

- elintarvikealan perustutkinto
- catering-alan perustutkinto
- hotelli- ja ravintola-alan perustutkinto
- hotelli-, ravintola- ja suurtalousalan perustutkinto
- koti-, laitostalous- ja puhdistuspalvelualan perustutkinto
- kotitalous- ja kuluttajapalvelujen perustutkinto
- myynti- ja asiakaspalvelun perustutkinto
- ruokapalvelun perustutkinto
- kalatalouden perustutkinto

Ammattitutkinnot

- ammattikondiittorin ammattitutkinto
- ammattileipurin ammattitutkinto
- elintarvikejalostajan ammattitutkinto
- elintarviketeollisuuden ammattitutkinto
- kondiittorin ammattitutkinto
- leipomoteollisuuden ammattitutkinto
- leipurin ammattitutkinto
- lihanjalostajan ammattitutkinto
- lihateollisuuden ammattitutkinto
- maidonjalostajan ammattitutkinto
- meijeriteollisuuden ammattitutkinto
- kokin ammattitutkinto
- ravintolakokin ammattitutkinto
- suurtalouskokin ammattitutkinto

- myynnin ammattitutkinto
 - kuluttajamyynnin suuntautumisvaihtoehto (mikäli näyttöympäristö on elintarvikemyymälä)
- kalanjalostajan ammattitutkinto
- porotalouden ammattitutkinto
- viinin tuotannon ammattitutkinto
- kalanviljelijän ammattitutkinto
- luonnontuotealan ammattitutkinto

Erikoisammattitutkinnot

- elintarviketekniikan erikoisammattitutkinto
- kondiittorimestarin erikoisammattitutkinto
- leipurimestarin erikoisammattitutkinto
- dieetikokin erikoisammattitutkinto
- hotelli-, ravintola- ja suurtalousesimiehen erikoisammattitutkinto
- ruokamestarin erikoisammattitutkinto

Hygieniaosaamisen kannalta rinnasteinen koulutus

Henkilö, joka on 1.1.1995 jälkeen suorittanut tutkinnon tai koulutuksen, joka vastaa elintarvikehygienian osalta sisällöltään ja laajuudeltaan jotain kohdan 1 tutkinnoista, voi saada hygieniaosaamistodistuksen ilman erillistä testausta esittämällä koulutuksesta annetun todistuksen tai otteen opintosuoritusrekisteristä osaamistestaaajalle.

Rinnasteiseksi koulutukseksi katsotaan elintarvikkeiden käsittelyä edellyttävien työtehtävien hallintaan tähtäävä koulutus, jonka kesto on vähintään 20 opintoviikkoa tai 800 tuntia. Rinnasteiseksi koulutukseksi katsotaan myös erilliset kurssit, tutkinnon osat tai valinnaiset opintokokonaisuudet.

Opetushallitus antaa tarvittaessa asiasta lausunnon tapauskohtaisesti.

Henkilö, joka on suorittanut opinnot, joihin on sisältynyt vähintään 1 opintoviikko tai 40 tuntia elintarvikehygienian opetusta osana korkeakoulututkintoa voi saada osaamistodistuksen ilman erillistä testausta esittämällä koulutuksesta annetun todistuksen tai otteen opintosuoritusrekisteristä osaamistestaaajalle.

Opintosuorituksen vastaanottanut ammattikorkeakoulu tai yliopisto antaa tarvittaessa asiasta lausunnon tapauskohtaisesti.

3.16 Alkoholijuomien anniskelupaikan vastaava hoitaja

Lainsäädännön alkuperä	<input type="checkbox"/> Kansainvälinen <input type="checkbox"/> Eurooppalainen <input checked="" type="checkbox"/> Kansallinen
Sisällön määrittely	<input checked="" type="checkbox"/> Ammatinharjoittamissäädöksissä <input type="checkbox"/> Tutkinnon/opetussuunnitelman perusteissa <input type="checkbox"/> Ammatinharjoittamissäädöksissä ja tutkinnon/ops:n perusteissa
Oikeuksien saaminen	<input type="checkbox"/> Tutkinto <input checked="" type="checkbox"/> Tutkinnon osa/osat <input type="checkbox"/> Tutkinto ja hakemus valvovalle viranomaiselle <input type="checkbox"/> Tutkinnon osa/osat ja hakemus valvovalle viranomaiselle <input type="checkbox"/> Tutkinto ja rekisteröityminen

Vaatimukset ammatinharjoittamisoikeuden saamiseksi

Alkoholilain (763/1994, muutos 764/2002) mukaan anniskelupaikassa tulee olla vastaava hoitaja ja hänellä tarpeellinen määrä sijaisia, jotka anniskeluluvan haltija määrää. Vastaavan hoitajan ja hänen sijaistensa tulee olla sopivia tehtävään ja heillä tulee olla koulutuksen tai kokemuksen kautta hankittu riittävä ammattitaito.

Vaatimusten tarkempi määrittely

Koulutuksen kautta hankittu riittävä ammattitaito edellyttää vähintään yhden vuoden päätoimista ravitsemisalan koulutusta, jos opetusohjelmaan sisältyy alkoholijuomien anniskeluun liittyvää opetusta ja käytännön harjoittelua. Kokemuksen kautta hankittu riittävä ammattitaito edellyttää vähintään kahden vuoden päätoimista työskentelyä alkoholijuomien anniskelussa ja ravitsemisalan oppilaitoksen antamaa todistusta siitä, että henkilö hallitsee alkoholijuomien anniskelua koskevat säännökset.

Anniskelupaikassa, jossa anniskellaan yksinomaan käymisteitse valmistettuja enintään 4,7 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältäviä alkoholijuomia, riittävä ammattitaito voidaan edellä esitetystä poiketen todeta ravitsemisalan oppilaitoksen antamalla todistuksella siitä, että henkilö hallitsee alkoholijuomien anniskelua koskevat säännökset.

Alkoholijuomien anniskelupaikan vastaavien hoitajan ja tämän sijaisten ammatillisista edellytyksistä annetun sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen (1371/2002) mukaan koulutuksessa tulee alkoholijuomien anniskelua koskien ottaa huomioon

- anniskeluluvan myöntämisen edellytykset
- anniskelukiellot alaikäisille ja päihtyneille
- anniskelupaikan järjestys, anniskelualue, anniskeluajat, mainonnan rajoitukset ja muut anniskelua koskevat erityiset velvoitteet
- vastaavan hoitajan ja muun henkilökunnan tehtävät ja omavalvonta
- viranomaisvalvonta ja sanktiot.

Ammatinharjoittamisoikeuden saaminen

Ammatinharjoittamisoikeuden saa ravintopalvelun koulutusta antavan oppilaitoksen todistuksella tai työkokemuksella ja ravintopalvelun koulutusta antavan oppilaitoksen todistuksella.

Tutkinnot

- Tarjoilijan ammattitutkinto
- Baarimestarin erikoisammattitutkinto

3.17 Merenkulku

a) Kuljettaja

Lainsäädännön alkuperä	<input type="checkbox"/> Kansainvälinen <input type="checkbox"/> Eurooppalainen <input checked="" type="checkbox"/> Kansallinen
Sisällön määrittely	<input type="checkbox"/> Ammatinharjoittamissääöksissä <input checked="" type="checkbox"/> Tutkinnon/opetussuunnitelman perusteissa <input type="checkbox"/> Ammatinharjoittamissääöksissä ja tutkinnon/ops:n perusteissa
Oikeuksien saaminen	<input type="checkbox"/> Tutkinto <input type="checkbox"/> Tutkinnon osa/osat <input type="checkbox"/> Tutkinto ja hakemus valvovalle viranomaiselle <input checked="" type="checkbox"/> Tutkinnon osa/osat ja hakemus valvovalle viranomaiselle <input type="checkbox"/> Tutkinto ja rekisteröityminen

Vaatimukset ammatinharjoittamisoikeuden saamiseksi

Asetus aluksen miehityksestä, laivaväen pätevydestä ja vahdinpidosta (1256/97, 24 §) edellyttää, että kotimaanliikenteen liikennealueen I nimetyllä ja rajatulla alueella toimivassa aluksessa, jonka bruttovetoisuus on enintään 100, päälliköllä tulee olla kuljettajankirja.

Vaatimusten tarkempi määrittely

Kuljettajakirjaan vaaditaan vähintään 18 vuoden ikä, kuljettajan koulutus ja meripalvelua 3 kuukautta sekä lääkärintodistus kelpoisuudesta meripalveluun (kansi- ja konepalvelu).

Ammatinharjoittamisoikeuden saaminen

Pätevyyskirjat antaa hakemuksesta Merenkulkulaitos.

Tutkinnot

- Merenkulkualan perustutkinto

b) Kotimaanliikenteen laivuri

Lainsäädännön alkuperä	<input type="checkbox"/> Kansainvälinen <input type="checkbox"/> Eurooppalainen <input checked="" type="checkbox"/> Kansallinen
Sisällön määrittely	<input type="checkbox"/> Ammatinharjoittamissääöksissä <input checked="" type="checkbox"/> Tutkinnon/opetussuunnitelman perusteissa <input type="checkbox"/> Ammatinharjoittamissääöksissä ja tutkinnon/ops:n perusteissa
Oikeuksien saaminen	<input type="checkbox"/> Tutkinto <input type="checkbox"/> Tutkinnon osa/osat <input type="checkbox"/> Tutkinto ja hakemus valvovalle viranomaiselle <input checked="" type="checkbox"/> Tutkinnon osa/osat ja hakemus valvovalle viranomaiselle <input type="checkbox"/> Tutkinto ja rekisteröityminen

Vaatimukset ammatinharjoittamisoikeuden saamiseksi

Asetus aluksen miehityksestä, laivaväen pätevydestä ja vahdinpidosta (1256/97, 24 §) edellyttää, että kotimaanliikenteen aluksessa, jonka bruttovetoisuus on alle 300, päälliköllä tulee olla kotimaanliikenteen laivurinkirja.

Vaatimusten tarkempi määrittely

Kotimaanliikenteen laivurikirjaan vaaditaan vähintään 18 vuoden ikä, laivurin koulutus ja meripalvelua 16 kuukautta kotimaan liikenteessä sekä lääkärintodistus kelpoisuudesta meripalveluun (kansipalvelu). Kotimaanliikenteen liikennealueella III liikennöivän matkustaja-aluksen päälliköltä vaaditaan lisäksi 12 kuukauden meripalvelu perämiehenä tai päällikkönä.

Ammatinharjoittamisoikeuden saaminen

Pätevyyskirjat antaa hakemuksesta Merenkululaitos.

Tutkinnot

- Merenkulkualan perustutkinto

c) Koneenhoitaja

Lainsäädännön alkuperä	<input type="checkbox"/> Kansainvälinen <input type="checkbox"/> Eurooppalainen <input checked="" type="checkbox"/> Kansallinen
Sisällön määrittely	<input type="checkbox"/> Ammatinharjoittamissääöksissä <input checked="" type="checkbox"/> Tutkinnon/opetussuunnitelman perusteissa <input type="checkbox"/> Ammatinharjoittamissääöksissä ja tutkinnon/ops:n perusteissa
Oikeuksien saaminen	<input type="checkbox"/> Tutkinto <input type="checkbox"/> Tutkinnon osa/osat <input type="checkbox"/> Tutkinto ja hakemus valvovalle viranomaiselle <input checked="" type="checkbox"/> Tutkinnon osa/osat ja hakemus valvovalle viranomaiselle <input type="checkbox"/> Tutkinto ja rekisteröityminen

Vaatimukset ammatinharjoittamisoikeuden saamiseksi

Asetus aluksen miehityksestä, laivaväen pätevydestä ja vahdinpidosta (1256/97, 31 §) edellyttää, että kotimaanliikenteen aluksessa, jonka konetehto on 350 kW mutta alle 750 kW, konepäälliköllä tulee olla koneenhoitajankirja.

Vaatimusten tarkempi määrittely

Koneenhoitajakirjaan vaaditaan vähintään 18 vuoden ikä, koneenhoitajan koulutus ja työkokemusta 16 kuukautta (tässä on koko joukko laatua koskevia rajoituksia) sekä lääkärintodistus kelpoisuudesta meripalveluun (konepalvelu).

Ammatinharjoittamisoikeuden saaminen

Pätevyyskirjat antaa hakemuksesta Merenkulkulaitos.

Tutkinnot

- Merenkulkualan perustutkinto

d) Vahtimies

Lainsäädännön alkuperä	<input checked="" type="checkbox"/> Kansainvälinen <input checked="" type="checkbox"/> Eurooppalainen <input checked="" type="checkbox"/> Kansallinen
Sisällön määrittely	<input type="checkbox"/> Ammatinharjoittamissäädöksissä <input checked="" type="checkbox"/> Tutkinnon/opetus suunnitelman perusteissa <input type="checkbox"/> Ammatinharjoittamissäädöksissä ja tutkinnon/ops:n perusteissa
Oikeuksien saaminen	<input type="checkbox"/> Tutkinto <input type="checkbox"/> Tutkinnon osa/osat <input type="checkbox"/> Tutkinto ja hakemus valvovalle viranomaiselle <input checked="" type="checkbox"/> Tutkinnon osa/osat ja hakemus valvovalle viranomaiselle <input type="checkbox"/> Tutkinto ja rekisteröityminen

Vaatimukset ammatinharjoittamisoikeuden saamiseksi

Merenkulussa ulkomaanliikenteen pätevyyskirjoista määrätään kansallisissa säädöksissä (mm. 1256/1997), jotka perustuvat kansainväliseen yleissopimukseen merenkulkijoiden koulutuksesta, pätevyyskirjoista ja vahdinpidosta (STCW 1978) vuonna 1997 tehtyyn muutokseen, joka on Suomessa voimassa presidentin asetuksella (883/2002) sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin (2001/25/EY) merenkulkijoiden vähimmäiskoulutuksesta.

Asetus aluksen miehityksestä, laivaväen pätevydestä ja vahdinpidosta (1256/97, 11 §) edellyttää, että ennen aluksen ottamista liikenteeseen sille vahvistetaan miehitys. Merenkulkuhallituksen vahvistamassa miehitystodistuksessa määritellään alukselle tulevien vahtimiesten, matruusien, konemiesten ja yleistoimihenkilöiden lukumäärä. Asetuksen 13 § edellyttää, että aluksella työskentelevällä tulee olla tässä asetuksessa määritelty pätevyys.

Vaatimusten tarkempi määrittely

Aluksen miehityksestä, laivaväen pätevydestä ja vahdinpidosta annetun asetuksen (1256/97, 35 §) mukaan vahtimiehen pätevyyskirjan saamiseksi vaaditaan 16 vuoden ikää, kahden kuukauden hyväksytyä meripalvelua, vahtimiehen koulutusta ja lääkärintodistusta kelpoisuudesta meripalveluun (kansi- ja konepalvelu).

Ammatinharjoittamisoikeuden saaminen

Pätevyyskirjat antaa hakemuksesta Merenkululaitos.

Tutkinnot

- Merenkulkualan perustutkinto

e) Matruusi/konemies

Lainsäädännön alkuperä	<input checked="" type="checkbox"/> Kansainvälinen <input checked="" type="checkbox"/> Eurooppalainen <input checked="" type="checkbox"/> Kansallinen
Sisällön määrittely	<input type="checkbox"/> Ammatinharjoittamissäädöksissä <input checked="" type="checkbox"/> Tutkinnon/opetussuunnitelman perusteissa <input type="checkbox"/> Ammatinharjoittamissäädöksissä ja tutkinnon/ops:n perusteissa
Oikeuksien saaminen	<input type="checkbox"/> Tutkinto <input type="checkbox"/> Tutkinnon osa/osat <input type="checkbox"/> Tutkinto ja hakemus valvovalle viranomaiselle <input checked="" type="checkbox"/> Tutkinnon osa/osat ja hakemus valvovalle viranomaiselle <input type="checkbox"/> Tutkinto ja rekisteröityminen

Vaatimukset ammatinharjoittamisoikeuden saamiseksi

Merenkulussa ulkomaanliikenteen pätevyyskirjoista määrätään kansallisissa säädöksissä (mm. 1256/1997), jotka perustuvat kansainväliseen yleissopimukseen merenkulkijoiden koulutuksesta, pätevyyskirjoista ja vahdinpidosta (STCW 1978) vuonna 1997 tehtyyn muutokseen, joka on Suomessa voimassa presidentin asetuksella (883/2002) sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin (2001/25/EY) merenkulkijoiden vähimmäiskoulutuksesta.

Asetus aluksen miehityksestä, laivaväen pätevydestä ja vahdinpidosta (1256/97, 11 §) edellyttää, että ennen aluksen ottamista liikenteeseen sille vahvistetaan miehitys. Merenkulkuhallituksen vahvistamassa miehitystodistuksessa määritellään alukselle tulevien vahtimiesten, matruusien, konemiesten ja yleistoimihenkilöiden lukumäärä. Asetuksen 13 § edellyttää, että aluksella työskentelevällä tulee olla tässä asetuksessa määritelty pätevyys.

Vaatimusten tarkempi määrittely

Aluksen miehityksestä, laivaväen pätevydestä ja vahdinpidosta annetun asetuksen (1256/97, 36 §) mukaan matruusin tai konemiehen pätevyyskirjan saamiseksi vaaditaan 18 vuoden ikää, kuuden kuukauden hyväksytyä meripalvelua yleistoimissa, matruusin tai konemiehen koulutusta ja lääkärintodistusta kelpoisuudesta meripalveluun (kansi- ja konepalvelu).

Ammatinharjoittamisoikeuden saaminen

Pätevyyskirjat antaa hakemuksesta Merenkulkulaitos.

Tutkinnot

- Merenkulkualan perustutkinto

f) Pursimies/korjausmies

Lainsäädännön alkuperä	<input checked="" type="checkbox"/> Kansainvälinen <input checked="" type="checkbox"/> Eurooppalainen <input checked="" type="checkbox"/> Kansallinen
Sisällön määrittely	<input type="checkbox"/> Ammatinharjoittamissäädöksissä <input checked="" type="checkbox"/> Tutkinnon/opetussuunnitelman perusteissa <input type="checkbox"/> Ammatinharjoittamissäädöksissä ja tutkinnon/ops:n perusteissa
Oikeuksien saaminen	<input type="checkbox"/> Tutkinto <input type="checkbox"/> Tutkinnon osa/osat <input checked="" type="checkbox"/> Tutkinto ja hakemus valvovalle viranomaiselle <input type="checkbox"/> Tutkinnon osa/osat ja hakemus valvovalle viranomaiselle <input type="checkbox"/> Tutkinto ja rekisteröityminen

Vaatimukset ammatinharjoittamisoikeuden saamiseksi

Merenkulussa ulkomaanliikenteen pätevyyskirjoista määrätään kansallisissa säädöksissä (mm. 1256/1997), jotka perustuvat kansainväliseen yleissopimukseen merenkulkijoiden koulutuksesta, pätevyyskirjoista ja vahdinpidosta (STCW 1978) vuonna 1997 tehtyyn muutokseen, joka on Suomessa voimassa presidentin asetuksella (883/2002) sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin (2001/25/EY) merenkulkijoiden vähimmäiskoulutuksesta.

Asetus aluksen miehityksestä, laivaväen pätevydestä ja vahdinpidosta (1256/97, 11 §) edellyttää, että ennen aluksen ottamista liikenteeseen sille vahvistetaan miehitys. Merenkulkuhallituksen vahvistamassa miehitystodistuksessa määritellään alukselle tulevien vahtimiesten, matruusien, konemiesten ja yleistoimihenkilöiden lukumäärä. Asetuksen 13 § edellyttää, että aluksella työskentelevällä tulee olla tässä asetuksessa määritelty pätevyys.

Vaatimusten tarkempi määrittely

Aluksen miehityksestä, laivaväen pätevydestä ja vahdinpidosta annetun asetuksen (1256/97, 37 §) mukaan pursimiehen pätevyyskirjan saamiseksi vaaditaan matruusin pätevyyskirja ja korjausmiehen pätevyyskirjan saamiseksi vaaditaan konemiehen pätevyyskirja, kuuden kuukauden hyväksytyä meripalvelua matruusin tai konemiehen pätevyyskirjan saamisen jälkeen, laivamekaanikon koulutusta ja lääkärintodistusta kelpoisuudesta meripalveluun (kansi- tai konepalvelu).

Ammatinharjoittamisoikeuden saaminen

Pätevyyskirjat antaa hakemuksesta Merenkululaitos.

Tutkinnot

- Merenkulkualan perustutkinto

g) Laivasähkömies

Lainsäädännön alkuperä	<input checked="" type="checkbox"/> Kansainvälinen <input checked="" type="checkbox"/> Eurooppalainen <input checked="" type="checkbox"/> Kansallinen
Sisällön määrittely	<input type="checkbox"/> Ammatinharjoittamissäädöksissä <input checked="" type="checkbox"/> Tutkinnon/opetussuunnitelman perusteissa <input type="checkbox"/> Ammatinharjoittamissäädöksissä ja tutkinnon/ops:n perusteissa
Oikeuksien saaminen	<input type="checkbox"/> Tutkinto <input type="checkbox"/> Tutkinnon osa/osat <input checked="" type="checkbox"/> Tutkinto ja hakemus valvovalle viranomaiselle <input type="checkbox"/> Tutkinnon osa/osat ja hakemus valvovalle viranomaiselle <input type="checkbox"/> Tutkinto ja rekisteröityminen

Vaatimukset ammatinharjoittamisoikeuden saamiseksi

Merenkulussa ulkomaanliikenteen pätevyyskirjoista määrätään kansallisissa säädöksissä (mm. 1256/1997), jotka perustuvat kansainväliseen yleissopimukseen merenkulkijoiden koulutuksesta, pätevyyskirjoista ja vahdinpidosta (STCW 1978) vuonna 1997 tehtyyn muutokseen, joka on Suomessa voimassa presidentin asetuksella (883/2002) sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin (2001/25/EY) merenkulkijoiden vähimmäiskoulutuksesta.

Asetus aluksen miehityksestä, laivaväen pätevydestä ja vahdinpidosta (1256/97, 11 §) edellyttää, että ennen aluksen ottamista liikenteeseen sille vahvistetaan miehitys. Merenkulkuhallituksen vahvistamassa miehitystodistuksessa määritellään, mikäli aluksella tarvitaan sähkömestari, sähkömies tai ei lainkaan erillistä sähköalan asiantuntijaa. Asetuksen 13 § edellyttää, että aluksella työskentelevällä tulee olla tässä asetuksessa määritelty pätevyys.

Vaatimusten tarkempi määrittely

Aluksen miehityksestä, laivaväen pätevydestä ja vahdinpidosta annetun asetuksen (1256/97, 38 §) mukaan laivasähkömiehen pätevyyskirjan saamiseksi vaaditaan 18 vuoden ikää, laivasähkömiehen koulutusta ja lääkärintodistusta kelpoisuudesta meripalveluun (konepalvelu).

Ammatinharjoittamisoikeuden saaminen

Pätevyyskirjat antaa hakemuksesta Merenkulkulaitos.

Tutkinnot

- Merenkulkualan perustutkinto

h) Vahtiperämies

Lainsäädännön alkuperä	<input checked="" type="checkbox"/> Kansainvälinen <input checked="" type="checkbox"/> Eurooppalainen <input checked="" type="checkbox"/> Kansallinen
Sisällön määrittely	<input type="checkbox"/> Ammatinharjoittamissäädöksissä <input checked="" type="checkbox"/> Tutkinnon/opetussuunnitelman perusteissa <input type="checkbox"/> Ammatinharjoittamissäädöksissä ja tutkinnon/ops:n perusteissa
Oikeuksien saaminen	<input type="checkbox"/> Tutkinto <input type="checkbox"/> Tutkinnon osa/osat <input checked="" type="checkbox"/> Tutkinto ja hakemus valvovalle viranomaiselle <input type="checkbox"/> Tutkinnon osa/osat ja hakemus valvovalle viranomaiselle <input type="checkbox"/> Tutkinto ja rekisteröityminen

Vaatimukset ammatinharjoittamisoikeuden saamiseksi

Merenkulussa ulkomaanliikenteen pätevyyskirjoista määrätään kansallisissa säädöksissä (mm. 1256/1997), jotka perustuvat kansainväliseen yleissopimukseen merenkulkijoiden koulutuksesta, pätevyyskirjoista ja vahdinpidosta (STCW 1978) vuonna 1997 tehtyyn muutokseen, joka on Suomessa voimassa presidentin asetuksella (883/2002) sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin (2001/25/EY) merenkulkijoiden vähimmäiskoulutuksesta.

Asetus aluksen miehityksestä, laivaväen pätevydestä ja vahdinpidosta (1256/97, 11 §) edellyttää, että ennen aluksen ottamista liikenteeseen sille vahvistetaan miehitys. Merenkulkuhallituksen vahvistamassa miehitystodistuksessa määritellään, montako vahtiperämiestä aluksella edellytetään olevan. Asetuksen 13 § edellyttää, että aluksella työskentelevällä tulee olla tässä asetuksessa määritelty pätevyys.

Lisäksi vahtiperämies voi toimia aluksen päällikkönä kotimaanliikenteen aluksessa, jonka bruttovetoisuus 300–1 000. Mikäli kyseessä on matkustaja-alus, edellytetään lisäksi 12 meripalvelua perämiehenä tai päällikkönä. Lähiliikenteessä aluksessa, jonka bruttovetoisuus on alle 1 000, voi toimia päällikkönä henkilö, jolla on vahtiperämiehenkirja ja meripalvelua vahtiperämiehenä vähintään 12 kuukautta (1256/97, 24 §).

Vaatimusten tarkempi määrittely

Aluksen miehityksestä, laivaväen pätevydestä ja vahdinpidosta annetun asetuksen (1256/97, 21 §) mukaan vahtiperämiehen pätevyyskirjan saamiseksi vaaditaan 18 vuoden ikää, vahtiperämiehen koulutusta ja 12 kuukautta hyväksytyyn harjoitteluohjelman mukaista meripalvelua tai koulutuksen lisäksi 36 kuukautta hyväksyttyä meripalvelua tai vahtiperämiehen koulutuksen lisäksi vahtimiehen koulutusta ja 12 kuukauden hyväksyttyä meripalvelusta sekä lääkärintodistusta kelpoisuudesta meripalveluun (kansipalvelu).

Ammatinharjoittamisoikeuden saaminen

Pätevyyskirjat antaa hakemuksesta Merenkululaitos. Pätevyyskirja on uudistettava viiden vuoden välein.

Tutkinnot

- Merenkulkualan perustutkinto

i) Vahtikonemestari

Lainsäädännön alkuperä	<input checked="" type="checkbox"/> Kansainvälinen <input checked="" type="checkbox"/> Eurooppalainen <input checked="" type="checkbox"/> Kansallinen
Sisällön määrittely	<input type="checkbox"/> Ammatinharjoittamissäädöksissä <input checked="" type="checkbox"/> Tutkinnon/opetussuunnitelman perusteissa <input type="checkbox"/> Ammatinharjoittamissäädöksissä ja tutkinnon/ops:n perusteissa
Oikeuksien saaminen	<input type="checkbox"/> Tutkinto <input type="checkbox"/> Tutkinnon osa/osat <input checked="" type="checkbox"/> Tutkinto ja hakemus valvovalle viranomaiselle <input type="checkbox"/> Tutkinnon osa/osat ja hakemus valvovalle viranomaiselle <input type="checkbox"/> Tutkinto ja rekisteröityminen

Vaatimukset ammatinharjoittamisoikeuden saamiseksi

Merenkulussa ulkomaanliikenteen pätevyyskirjoista määrätään kansallisissa säädöksissä (mm. 1256/1997), jotka perustuvat kansainväliseen yleissopimukseen merenkulkijoiden koulutuksesta, pätevyyskirjoista ja vahdinpidosta (STCW 1978) vuonna 1997 tehtyyn muutokseen, joka on Suomessa voimassa presidentin asetuksella (883/2002) sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin (2001/25/EY) merenkulkijoiden vähimmäiskoulutuksesta.

Asetus aluksen miehityksestä, laivaväen pätevydestä ja vahdinpidosta (1256/97, 11 §) edellyttää, että ennen aluksen ottamista liikenteeseen sille vahvistetaan miehitys. Merenkulkuhallituksen vahvistamassa miehitystodistuksessa määritellään, montako vahtikonemestaria aluksella edellytetään olevan. Asetuksen 13 § edellyttää, että aluksella työskentelevällä tulee olla tässä asetuksessa määritelty pätevyys.

Lisäksi vahtikonemestari voi toimia aluksen konepäällikkönä kotimaanliikenteen aluksessa, jonka konetehto on vähintään 750 kW mutta alle 1500 kW (1256/97, 31 §).

Vaatimusten tarkempi määrittely

Aluksen miehityksestä, laivaväen pätevydestä ja vahdinpidosta annetun asetuksen (1256/97, 27 §) mukaan vahtikonemestarin pätevyyskirjan saamiseksi vaaditaan 18 vuoden ikää, vahtikonemestarin koulutusta ja joko 12 kuukautta hyväksytyyn harjoitteluohjelman mukaista palvelua tai meripalvelua ja työkokemusta 24 kuukautta sekä lääkärintodistusta kelpoisuudesta meripalveluun (konepalvelu). Meripalvelun tai työkokemuksen hyväksyttävyydessä on useita eri vaihtoehtoja.

Ammatinharjoittamisoikeuden saaminen

Pätevyyskirjat antaa hakemuksesta Merenkulkulaitos. Pätevyyskirja on uusittava viiden vuoden välein.

Tutkinnot

- Merenkulkualan perustutkinto

3.18 Ilmailuala

a) Ilma-alusten huoltohenkilöstö

Lainsäädännön alkuperä	<input checked="" type="checkbox"/> Kansainvälinen <input checked="" type="checkbox"/> Eurooppalainen <input checked="" type="checkbox"/> Kansallinen
Sisällön määrittely	<input checked="" type="checkbox"/> Ammatinharjoittamissääöksissä <input type="checkbox"/> Tutkinnon/opetussuunnitelman perusteissa <input type="checkbox"/> Ammatinharjoittamissääöksissä ja tutkinnon/ops:n perusteissa
Oikeuksien saaminen	<input type="checkbox"/> Tutkinto <input type="checkbox"/> Tutkinnon osa/osat <input checked="" type="checkbox"/> Tutkinto ja hakemus valvovalle viranomaiselle <input type="checkbox"/> Tutkinnon osa/osat ja hakemus valvovalle viranomaiselle <input type="checkbox"/> Tutkinto ja rekisteröityminen

Vaatimukset ammatinharjoittamisoikeuden saamiseksi

Ilmailulaitoksen Lentoturvallisuushallinnon antamat määräykset ja ohjeet sekä valvonta ja muu viranomaistoiminta perustuvat Suomen ilmailulakiin (281/1995), ICAO:n yleissopimukseen (Kansainvälinen siviili-ilmailun yleissopimus) ja sen liitteisiin, Euroopan yhteisön lainsäädäntöön, yhteiseurooppalaisiin ilmailuvaatimuksiin sekä Eurocontrolin ohjeisiin ja määräyksiin. Lentoturvallisuushallinto noudattaa kansainvälisiä normeja. Suomessa kansainvälinen normi saatetaan pääsääntöisesti voimaan suomalaisella ilmailumääräyksellä, ellei se ole suoraan velvoittava. Omia kansallisia normeja laaditaan vain silloin, kun kansainvälisiä normeja ei ole tai ne eivät sovellu suomalaisiin olosuhteisiin.

Vaatimusten tarkempi määrittely

Lentoturvallisuushallinto antaa toistaiseksi kansalliset ilmailumääräykset ja julkaisee suomenneet JAR (Joint Aviation Requirements) -vaatimukset. Euroopan lentoturvallisuusvirasto EASA aloitti toimintansa syyskuussa 2003 ja ottaa kaikki perustamisasetuksessa sille määrättyt tehtävät 42 kuukauden siirtymäajan jälkeen. EASA tulee valmistelemaan ja julkaisemaan pääosan ilmailua koskevista normeista.

EASAn aloitettua toimintansa, ja viimeistään siirtymäajan jälkeen maaliskuussa 2007, kansallisten viranomaisten toimivalta määräysten vahvistajana siirtyy pääosin EASAlle, joka julkaisee jatkossa lähes kaikki lentokelpoisuuteen, huoltotoimintaan, lentotoimintaan ja lupakirjoihin liittyvät määräykset. EASAn julkaisemat täytäntöönpanovaatimukset perustuvat valtaosin JAA:n (Joint Aviation Authorities) JAR:eihin.

Ammatinharjoittamisoikeuden saaminen

Vaihtoehto 1

Valtuutetun huoltohenkilöstön lupakirja eli JAR-66 -lupakirja voidaan myöntää hakijalle, joka on suorittanut Lentoturvallisuushallinnon hyväksymän JAR-147 mukaisen koulutuksen ja hankkinut vähintään kahden vuoden työkokemuksen alalta. Saadakseen lupakirjan hakijan tulee olla täyttänyt 21 vuotta.

Vaihtoehto 2

Lentoturvallisuushallinto järjestää tulevaisuudessa JAR-66 -lupakirjaa hakeville teoriakokeet. Teoriakokeet tulevat perustumaan eurooppalaisten ilmailuviranomaisten yhteistyöjärjestön, JAA:n, JAR-66 -kysymyspankkiin. Hyväksytysti suoritettua kokeen lisäksi tullaan vaatimaan vähintään viisi vuotta työkokemusta alalta, jos hakijalla ei ole ennestään mitään teknisen alan ammattikoulutusta. Lentoturvallisuushallinto voi lyhentää työkokemusvaatimusta kolmivuotiseksi, jos hakijalla on suoritettuna jokin teknisen alan ammattikoulutus.

Tutkinnot

- Lentokoneasennuksen perustutkinto

b) Lennonjohtajana toimiminen

Lainsäädännön alkuperä	<input checked="" type="checkbox"/> Kansainvälinen <input checked="" type="checkbox"/> Eurooppalainen <input checked="" type="checkbox"/> Kansallinen
Sisällön määrittely	<input type="checkbox"/> Ammatinharjoittamissäädöksissä <input type="checkbox"/> Tutkinnon/opetussuunnitelman perusteissa <input checked="" type="checkbox"/> Ammatinharjoittamissäädöksissä ja tutkinnon/ops:n perusteissa
Oikeuksien saaminen	<input type="checkbox"/> Tutkinto <input type="checkbox"/> Tutkinnon osa/osat <input checked="" type="checkbox"/> Tutkinto ja hakemus valvovalle viranomaiselle <input type="checkbox"/> Tutkinnon osa/osat ja hakemus valvovalle viranomaiselle <input type="checkbox"/> Tutkinto ja rekisteröityminen

Vaatimukset ammatinharjoittamisoikeuden saamiseksi

Ilmailulain (281/95) nojalla ilmailulaitos antaa määräyksiä, jotka määrittävät ilmapalvelukoulutuksen sisältöä. Ilmailulaitoksen antama määräys (TGR M3-2) sisältää opettajia ja muuta koulutushenkilökuntaa, näiden kelpoisuutta ja tehtäviä, opiskelijavalintaa sekä koulutuksen järjestämistä ja työpaikkakoulutusta sekä todistuksia koskevia määräyksiä. Tämän määräyksen sisältö on soveltuvin osin sisällytetty lennonjohdon perustutkinnon opetussuunnitelman perusteisiin.

Vaatimusten tarkempi määrittely

Ilmailumääräyksessä (PEL M3-10) on esitetty ne edellytykset ja vaatimukset, joiden Ilmailulaitoksen Lentoturvallisuushallinto edellyttää lupakirjan hakijan täyttävän. Tämän määräyksen sisältö on soveltuvien osin huomioitu lennonjohdon perustutkinnon opetussuunnitelman perusteissa.

Ammatinharjoittamisoikeuden saaminen

Lupakirja haetaan Ilmailulaitoksen Lentoturvallisuushallinnolta, joka pitää myös lupakirjarekisteriä.

Tutkinto

- Lennonjohdon perustutkinto

4 Selvitysryhmän ehdotukset

4.1 Tutkintotoimikuntatyöryhmän ehdottamat "erillispätevydet"

Luvussa 1 mainittiin tutkintotoimikuntatyöryhmän ehdotus niin sanottujen "erillispätevyksien" sisällyttämisestä ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annettuun lakiin näyttötutkintoihin rinnasteisena uutena tutkintotyyppinä. Tutkintotoimikuntatyöryhmä ehdotti, että ammatillisten perustutkintojen, ammattitutkintojen ja erikoisammattitutkintojen lisäksi muodostettaisiin erillispätevyksien ryhmä, johon voitaisiin sijoittaa tutkintoja kapea-alaisemmat, työelämässä tarvittavat pätevyyskirjat ja -todistukset, joista on säädetty erikseen tai joilla on ammattialalla vakiintunut asema ja jotka eivät tuota tutkintojen antamaa jatko-opintokelpoisuutta. Työryhmä ehdotti, että lisäys toteutettaisiin sisällyttämällä erillispätevydet ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annettuun lakiin näyttötutkintoihin rinnasteisena tutkintotyyppinä. Päätökset siitä, mitä pätevyksiä uuteen tutkintotyyppiin sisällytettäisiin, tekisi opetusministeriö. Työryhmä ehdotti lisäksi, että rahoituksellisesti erillispätevyksiin valmistava koulutus voitaisiin rinnastaa näyttötutkintoihin valmistavaan koulutukseen.

Ammatinharjoittamislainsäädäntö koskettaa nykyisin merkittävää osaa ammatillisista tutkinnoista. Edellisessä luvussa esitettyyn katsaukseen sisältyviä ammatinharjoittamislainsäädäntöön yhteydessä olevia ammatillisia tutkintoja on yhteensä 73. Selvitysryhmä katsoo, että ammatinharjoittamislainsäädännön muutokset on voitu ottaa joustavasti huomioon tutkintojen ja opetussuunnitelmien perusteissa. Selvitysryhmän tiedossa ei ole ammatillista koulutusta ja osaamista edellyttävää ammatinharjoittamislainsäädäntöä, jota ei ole otettu huomioon tutkintojen tai opetussuunnitelmien perusteissa tai jossa tällainen valmistelu ei olisi käynnissä. Tarvittavaa koulutusta voidaan järjestää ammatillisen perus- ja lisäkoulutuksen sekä oppisopimuskoulutuksen valtionosuusrahoituksella.

Lisäksi on otettava huomioon, että ammatinharjoittamisoikeudet ovat yhteydessä ammatillisiin tutkintoihin hyvin eri tavoin, kuten edellisestä luvusta ilmenee. Ammatilliset tutkinnot tai niiden osat tuottavat vain osassa tapauksista sellaisenaan ammatinharjoittamisoikeuden. Usein henkilölle asetetaan lisäksi erilaisia muita vaatimuksia. Myös hallinnollinen prosessi oikeuksien saamiseksi vaihtelee. "Erillispätevydet" eivät siis ole yhtenäinen kokonaisuus.

Tutkintotoimikuntatyöryhmän ehdotus uudesta tutkintotyyppistä ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annettuun lakiin merkitsisi toteutuessaan myös sitä, että opetushallinto tekisi ammatinharjoittamisoikeuksista vastuullisten viranomaisten toimialaan kuuluvien säädösten kanssa päällekkäisiä päätöksiä. Tätä ei voida pitää hyvänä hallintona.

Selvitysryhmä katsoo, että "erillispätevyyksien" muodostamiselle ammatillisiin tutkintoihin rinnasteiseksi uudeksi tutkintotyyppiksi ei ole tarvetta.

4.2 Hallinnonalojen välinen yhteistyö

Ammatillisen tutkintojärjestelmän tarjoamia mahdollisuuksia on hyödynnetty hyvin eri tavoin eri ammatinharjoittamissäädöksissä.

Silloin kun vaadittava osaaminen on ammatinharjoittamislainsäädännössä määritelty lähinnä viittauksella tietyn ammatillisen tutkinnon tai sen osan suorittamiseen, määritellään osaamisen täsmällinen sisältö Opetushallituksen hyväksymissä tutkinnon tai opetussuunnitelman perusteissa. Perusteiden valmistelu tapahtuu opetushallinnon, ammatinharjoittamislainsäädännöstä vastaavan hallinnonalan ja työmarkkinaosapuolten yhteistyönä vakiintuneiden menettelytapojen mukaisesti. Valmistelussa voidaan käyttää laajasti hyväksi ammatilliseen tutkintojärjestelmään liittyvää opetushallinnon ja työmarkkinaosapuolten kokemusta osaamisvaatimusten määrittelystä. Perusteita voidaan myös joustavasti muuttaa alan kehityksen mukaisesti. Koulutuksen järjestäjille jää myös vapautta suunnitella opetuksen sisältö ja kesto koulutukseen osallistuvien aikaisemman osaamisen huomioonottavalla tavalla.

Joissakin tapauksissa on ammatinharjoittamissäädöksissä määritelty vaadittavan osaamisen lisäksi myös sen opetuksen sisältö ja kesto, johon henkilön tulee vaatimusten täyttämiseksi osallistua. Vaatimusten täyttämiseksi joudutaan koulutus tällöin järjestämään varsin kaavamaisesti. Koulutuksen järjestämisestä saatujen kokemusten ja alan kehityksen johdosta tarvittavat muutokset vaatimukseen joudutaan tekemään säädöksiä muuttamalla. Tällaisessa menettelyssä ei opetushallinnon asiantuntemusta osaamisvaatimusten määrittelystä, aikaisemman osaamisen tunnustamisesta ja koulutuksen järjestämisestä voida käyttää täysimääräisesti hyväksi.

Selvitysryhmä esittää, että ammatinharjoittamissäädösten valmistelussa tiivistetään ammatinharjoittamisoikeuksista vastaavien hallinnonalojen ja opetushallinnon yhteistyötä niin, että vaadittavan osaamisen sisällön määrittelyssä ja tarvittavan koulutuksen järjestämisessä voidaan täysimääräisesti hyödyntää opetushallinnon asiantuntemusta.



OPETUSMINISTERIŪ

Undervisningsministeriet

MINISTRY OF EDUCATION

Ministère de l'Éducation

ISBN 952-442-874-1 (PDF)

ISSN 1458-8102